

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej .. K 30—
za en mesec .. " 2-50
za Nemčijo celoletno .. " 34—
za ostalo inozemstvo .. " 40—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28—
za en mesec .. " 2-30
V upravi prejemov mesečno .. " 2—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto .. " 7—
za Nemčijo celoletno .. " 8—
za ostalo inozemstvo .. " 12—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostopna petstvesta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njo prositor)
za enkrat .. po 30 v
za dva in večkrat .. " 23
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostopna petstvesta po 60 v
Ishaja vsak dan izvenredne nedelje in praznike ob 3. ur. pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročnice se ne vračajo; nevrnjeni pismi se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 3. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.727, ogrsko 28.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Nova velikanska zmaga pri Tilmentu.

Zmaga prekaša vse dosedanje uspehe svetovne povestnice. — Laški polom pri Latisani; 60.000 Italijanov položilo orožje. — Dosedaj prešteti 180.000 ujetnikov in 1500 uplenjenih topov. — Odstop laškega kralja mogoč. — Boroevič v Vidnu.

Dva ali tri italijanske armadne zборе so tam na furlanski ravnini in Benečanskem Avstriji in Nemci obkolili. 60.000 Italijanov je položilo orožje v nekaterih urah. Mogočni utrdbi pri Dignano in Codraipo, ki naj zavarujeta prehod čez Tilment, so vzeli Prusi in Bavarci. S severa so drli Nemci proti jugu, od Soče sem je pa hitel Boroevič, naš Boroevič, s svojimi voji proti Latisani. Tam je doživela italijanska vojska tak polom, da mu v svetovni povestnici ni enakega: odrezani, obkoljeni Italijani so položili orožje; 60.000 mož v nekaterih urah! Odkar se je pričela biti 12. soška bitka, je Italijan izgubil 180.000 ujetnikov in nad 1500 topov!

Podoben take predaje sovražniku, kak živeli Italijani pri Latisani, vojna povestnica ne pozna. Zdi se ti, da čitaš Sienkiewiczove povesti o Žolnih vodah, Plavicah, Korjuni, kjer so pretepli Ukrajinci poljske šlahtice in jih v tistih močvirjih ujeli. Genialni vojskovodja Moltke je pršil leta 1870. francoske voje k predaji v Sedanu in v Mecu, a kraja sta bila veliki trdnjavi; predaja se je sklenila po prejšnjih pogajanjih med sovražnimi vojskovodji; pri Latisani se je pa zrušila italijanska vojska kar v nekaj urah.

Cadorna je storil usodno napako. Nič ga ni naučila vojna povestnica, nič se ni tudi v sedanji svetovni vojski naučil. Slavn avstrijski junak maršal Radecki se je leta 1848. umaknil iz Milana nazaj v Verono, kjer se je pripravil na skok in zagnal, ko je bil dovolj močan, Piemontez nazaj do njih meje in jih leta 1849. še pri Novari naklestil. Po bitki pri Lvonu leta 1914. se je naš Conrad umaknil do Krakova; prepustil, če tudi s krvavečim srcem, sovražniku skoraj celo Galicijo, da je rešil armado, jo okrepil in ojačil za nove nastope. Lvonu so sledile Gorlice. Hindenburg sam se je umaknil sovražni premoči od Varšave. Rusko Poljsko so Rusi v poznejših bitkah izgubili. Najspretnější borec, popolnoma izurjen v tem športu, tudi odkakuje, da tem huje napade. Nikolaj Nikolajevič se je, da navedemo tudi s sovražne strani zgled, umaknil po Gorlicah daleč, daleč nazaj, da je rešil popolnega poglavlja rusko armado.

Cadorna je pa Trst popolnoma hipnotiziral; preveč se je zagledal v to kraljico Adrije. Takoj, ko je vedel, da je padel stebel njegove zgradbe pri Tolminu, bi bil moral povsod na celi črti, tudi na Krasu, hitro nazaj. Prepočasn je bil in — doživel je Latisano.

Komaj, komaj moremo slediti hitrim, bliskovitim udarcem naših vojev. Ker je tičal Cadorna toliko časa na Krasu, se je ujel v past, ki so mu jo nastavili naši vojskovodje pod cesarjevim vrhovnim vodstvom pri Tilmentu. Nemci so stali že v Čedadu, ko je šele Cadorna upošteval silno resen položaj in se je pričel s Krasa hitro umikati. Naša bojna črta s strateškega vidika je šla poševno, od Čedada do Tržiča. Boroevič je izvedel lepo strateško sukanje skupno s severnimi voji. Naš pohod od Soče do Tilmenta spada nedvomno med najboljše izpeljane strateške pokrete; vzoren je bil, to se že zdaj lahko reče, da si seveda podrobnosti niso znae. Boroevič se je že na galiških bojiščih odlikoval kot mojster premikalne vojske v tistih dneh, ko se nam je godilo slabo. Ni izgubil potrebne vznesenosti v duhu in voljo moreči stoječi obrambni vojski pri Soči in Krasu. Takoj je umeval in se prilagodil izpremenjenemu položaju, in prišel takrat k Tilmentu, kakor je to zahteval položaj.

Čete generalov Krobotina, Krausa, Belowa in soške armade stoje že skoraj povsod pri srednjem in spodnjem Tilmentu; naša vojna črta, ki se pomika naprej, je že skoraj popolnoma vzravnana in že tudi skrajšana.

Poveljstva hitro slede vojem, ki napredujejo tako krasno hitro.

Mostišče Latisana zapira železniško prego in cesto iz Tržiča v Červinjan; brani oba mosta čez Tilment.

Mostišče Codroipo-Videm v Codroipo brani mostove, ki vodijo čez reko.

Tista 3. italijanska armada, ki je 30 mesecev hodila v Trst in prišla — v Latisano, ni več sposobna za boj. Naši voji korakajo zdaj po tisti italijanski zemlji, ki so jo naši očeti in dedje tako junaško branili. V najrodovitnejših pokrajinah vihra zdaj naš vojni orkan. Italijani so zasneli naš Trst: srce našemu gospodar-

skemu življenju, mi se bližamo Benetkam, kakih 70 kilometrov je še do tja. Italijanom se je hotelo po naših gozdih, po naših premočevnikih: naši voji trkajo na žitnico Italije: Treviso. Naši voji stoje na gorkih tleh, ostali bodo tam in napredovali. Manj kuriva bo naša vojska porabila; iz rodovitne zgornje Italije zna še zaledje postati deležno zgodnjih sadežev: krompirja in južnega sadja in morebiti celo riža in olja. Čim dalje bo napredovalo naše orožje v Italiji, tem cenejši mora postati tudi živč pri nas, ki smo zdaj, hvala Bogu, dejansko že daleč v zaledju, za bojno črto. Našo valuto je italijanski poraz že tudi dvignil in — zaprl italijanski uvoz.

Sporazum napoveduje razne črte, v katerih se bo Cadorna mogel braniti in do njih umakniti. To, kar ugiha sporazum, ni pomembno. Naši vojskovodje in naši voji bodo Italijanom predpisali, do kam se bodo morali umakniti. Italijani, Francozi in Angleži se že zdaj tresejo, da ne bi vojska od Tilmenta navalila, ko opravi v Italijani, na francoski mejdan. Reč naših vojskovodji.

Moltke je nekoč rekel: Bolj občudujem tiste vojskovodje, ki so bili v nesreči veliki in vztrajni in ki so zasukali nesrečo v zmago. Proti celemu svetu se vojskuje mo. Lvonu slede Gorlice, Banjski planoti Latisana.

Ali umeva sporazum zgodovinsko uro? Ali se ne trese, da bodo Latisani sledili še hujsi porazi? Ali bo nadaljeval neplodno prelihanje krvi?

Oglašajo se že glasovi, ki zahtevajo, da moramo Trst bolj zavarovati. Zdaj je bil res slabo zavarovan. Zahtevajo boljše mejo proti Italiji. Naša meja proti Italiji je predolga. Korist Slovencev, da se bodoče mogoče bitke ne bi bile na slovenskih tleh, zahtevajo, da se pomakne meja daleč na zahod Italije, kar zahtevajo tudi gospodarske koristi osrednjih velesil.

Beneška Slovenija je po dolgih 50 letih spet združena z ostalo slovensko zemljo. Pod tujim gospodstvom je kraljeval v javnosti le italijanski jezik, slovenščina se

je slišala le v cerkvi in pri domačem ognjišču. V šolah je bil povsod izključno laški učni jezik. Dolžnost naše uprave bo, da na podlagi narodnostnega principa, na podlagi katerega je nastala združena Italija, uvede v šole beneške Slovenije jezik domačega prebivalstva.

Dovolj je šolnikov, ki naj jih takoj pošlje v beneško Slovenijo! To bi bil najlepši udarec ententi, ki bi morala sramu gledati, kako ob njenih praznih besedah proti zatiranju malih narodov, je beneški Slovenec šele pod Avstrijo dobil svoje narodne pravice!

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 31. oktobra. Uradno: Zvezne armade nadvojvoda Evgena prodirajo po načrtu v gorah ob najzgodnejšem Tilmentu in na benečanski ravnini.

Na ostalih bojiščih nobenih posebnih dogodkov.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Nad 120.000 ujetnikov. — Nad 1000 topov zaplenjenih. — Palmanova naša.

Dunaj, 31. zvečer. Naše armade se bližajo Tilmentu in se uspešno bojujejo s italijanskimi zadnjimi oddelki.

Včeraj smo zasedli Palmanovo. Število ujetnikov presega 120.000, topov je nad 1000 zaplenjenih.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. oktobra. Veliki glavni stan:

S koroških gora prodirajo čete 14. armade in se premikajo s soškimi armačami tako, kakor je nameravalo vodstvo.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 31. zvečer. V Italiji se uspešno bijemo na nižini Humina. Število ujetnikov se je zvišalo na nad 120.000, plen topov pa na nad 1000.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Nova, strašna katastrofa italijanske armade.

Dunaj, 1. novembra. Uradno: Noy, silovit uspeh je venčal včeraj prodiranje za-

LISTEK.

Dr. Krek kot briholazec.

Pot »črez rušo« je dokaj prijetna, le tupatam malce nerodna, kjer je kako debelo padlo ter razirilo z dolgimi, zapletenimi koreninami tudi kamenje in prst; vzdiga se pa steza prečno bolj ali manj tja gori do Skoka. Oko nama je uhajalo nazaj v bolj in bolj globoki in ožeki kotel, a tem lepši in veličastnejši je prihajal zlasti Kanjavec in tem drznejše so se kazale mogočne strmine Pihavca od zavajorske kočice proti Luknji.

Kmalu sva naletela na očnice, pa ta čudni Janez, svojeglavni Janez ni hotel niti ene utrgeti, ako je ni zasledil sam. »Taka nima zame nobene veljave — sam jo moram najti!«

Skoro nama zazija nasproti temotno in režeče skalovje Skoka, tvoreče ozko, krivo, strmo sotesko. Od tu na desno vodi pot na Triglav črez sedlo Dolič, tuintam pa krene kak turist na Triglav z vodnikom tudi kar naravnost črez Skok na Zelenico in od tam kar po Kugyjevi poti, ki pa je zelo zanemarjena in precej nevarna, na vrh. Prestopila sva kamenit in razrit zleb, na katerem dero razvodi in voda od Skoka v Korito, ter šla skoraj po ravnem kar proti Luknji, do katere je bilo še

slabe tri četrti ure srednje hoje. Kar zaslišiva — basasto meketanje, in kakor bi vzrastel iz zemlje, obstoji pred nama na stezi velik kozel z izrednimi rogmi in dolgim ščetinastim podbratkom. Kar sline so se cedile revežu, mislečemu, da dobi soli. Krasna postava, častitljiv, a obenem strahovito neumen obraz! Komur je dolgčas ali ga tere čemernost, naj se postavi pred tega-le kozla in naj ga prav pazno gleda in študira nekaj časa, pa bo ozdravljen do dna za cel teden ali še dalje — brez šale! Na naju je napravil kozel izreden vtisk; kaj si je pač mogel misliti, ko sva se mu tako smejala iz dna srca! Ej, bolje, da nimaš pameti, ker drugače bi bila gotovo drago plačala svoj užitek!

Sila udobrovoljeni Janez mi je začel nato praviti, kako je pred dvema letoma hodil iz Soče črez Komno v Bohinjo, katero poznam tudi sam in sem jo lprehodi pred petimi leti z doktorjem Tonakom. Če bi ne imela druge slabe strani kakor to, da je strahovito dolgočasna in malone brez sledu vode, bi bilo docela zadošči. Tudi Janez je trpel tedaj žejo.

»A soški cerkovnik Jozec, najin spremljavec, si jo takoj izmislil. Iz nepreodlagljive razpoke prinese v kozarcu snega, ulovi kozo, namolze mleka na sneg in dobro zmehša vse skup; ej, to ti je bila pijača! V nobeni kavarni nimajo takega sladoleada, in kako se je penilo! Če še nisi pil take delikatese, ti zelo priporočam!«

»Veš, Janez, jaz pa ti povem še nekaj bolj kunskega«. Naši lovci in pastirji pa ne nosijo s sabo kozarca; kadar jih žeja, se kar uležejo pod ovco ali kozo in jo kar sesajo kakor jareta in kozličji; samo ne trajo glavo v vime, nego si pomagajo z rokami.

In smijala sva se, da je odmevalo od sten, in bolj ko sva si predstavljala v duhu prizor te krasne pozicije, bolj naju je dušil smeh.

»Pa še nekaj s Komne, Janez!«

»Kaj pa?«

»Ko sva hodila z doktorjem Tonakom črez sva, bila lačna; pa zagledava sila nizko bajtico, podobno hlevu, in šla sva vanjo, seve pripognivši se pri vratih; upala sva dobiti kaj za pod zob. In res najdeva v nekem piskru — skuto. Tonak izrezlja iz šibe zličko in jameva jesti drug za drugim okusno skuto z velikim tekom. No, vse nisva pojedla, pa vendar sva se čutila moralno vezana, odškodovati za skuto do cela nepoznanega, a gotovo dobrega gospodarja. Imel pa sem v žepu zavitek nekega časnika s tvojim naslovom in vanj sva zavila v veseli slutnji nekaj grošev ter jih dela v lonec.«

»A tako, zdaj razumem! Mene so pa potem obirali celo leto po vsem Bohinju, da sem kradel skuto na Komni!« se zadel nad mano Janez, jaz pa sem nalašč stopil par korakov v stran, meneč, da je tako bolje. »Le počakaj!«

In v smehu in živem pogovoru naju je vodila pot precej časa skoraj po ravnem, le tupatam so bili kratki zlebovi, spuščajoči se tik pred nama v globoko »Korito«. Na par točkah sva morala biti celo opreznata. »Korito« je tu ozko in Pihavec se vzdiguje iz njega kakor poveznjena stena; vendar pa je dobro obraslo s travo in celi travniki so kakor zelene preproge prilepljeni nanj.

»Vidiš, tiste travine Trentarji žanjejo in jih znašajo v velikih ruhah domov.«

»Za Boga, kako pa je to mogoče, saj mora tam človek zdrčati v prepad!«

»Ravno prav — glej, tam le dva, trije žanjejo.«

»Ti ubogi ljudje ti! In pri vsem tem so gotovo mnogo srečnejši in zadovoljnejši nego bogatini, ki žive v vseh udobnostih sveta!«

»Da, ko bi bilo samo to...« Pri tem začujeva razbijanje kamenja; naglo se ozreva. Kakor bi bil kdo z vrha Pihavca zatočil cel voz kamenja, je poskakovalo iz megle navzdol v mogočnih skokih ter se razgubljalo v Korito. In gori visoko zagledava par kozlov ali kostrunov, ki so očitno sprožili kamenje, ki se je nagrmadilo v cel plaz; spodaj, pol lučnja od kamenja strani, pa se je paslo tudi nekaj drobnice, ki se ni mnogo brigala za to, zakaj to ji je nekaj vsakdanjega.

(Dolje.)

veznikov v zgornji Italiji. Ker so se umikajoče sovražne množice zagodile severnovzhodno od Latisana, je vodstvo izbralo priliko in je močnim italijanskim oddelkom z obkolitvijo zaprl pot. Nemške in avstrijske divizije, ki so se zahodno od Vidma bližale Tilmentu, so nastopile s severa. Istočasno so napadla avstrijska krдела pri lagunah proti Latisani. Številne, popolnoma zmedene italijanske čete: dva do tri armadne zbornice, smo večinoma odrezali. V nekaterih urah smo ujeli nad 60.000 mož, zaplenili več sto topov. Avstrijske in nemške čete stoje povsod ob spodnjem in srednjem Tilmentu. Nemški polki so takoj preprečili posameznih sovražnih čet, ki se jim je hotelo, da bi držale postojanke ob srednjem Tilmentu. Avstrijske armade, ki prodirajo ob zgornjem Tilmentu v gorah, premagujejo s krepko voljo vse težave ozemlja. Dvanajsta soška bitka je privedla v osmih dneh do nad vso mero silajnega uspeha. Avstrijske pomorske dežele so oproščene, široke proge benečanskih tal leže za bojnimi črtami zaveznikov. Sovražnik je izgubil v enem tednu nad 180.000 mož in 1500 topov. Velika zmaga pri jugozahodnih vratih monarhije je nova preizkušnja moči zveznih vellesil in narodov, ki ji ni enake; preizkušnja moči, ki pove več, kakor vse, kar se je zadnje tedne pri prijateljih in sovražnikih govorilo in pisalo o sedanjosti in o bodočnosti.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 1. novembra zvečer. Uradno. Čiščenje vzhodnega brega Tilmenta napreduje. Pri Latisana in Pinzano smo močnejše italijanske oddelke ugonobili. Veliko ujetnikov.

Načelnik generalnega štaba.

60.000 Italijanov pri Tilmentu ujetih: vseh v enem tednu 180.000! — 1500 topov zaplenjenih.

Berlin, 1. novembra. Uradno: Hitrim našim udarcem na vzhodu, žilavi vstrajnosti naših čet, ki ji enake ni, na vseh bojiščih, posebno na zahodu, se moramo zahvaliti, da so se pričele operacije proti Italiji in da smo jih mogli s takim uspehom nadaljevati. Zvezne čete 14. armade so priborile tam večeraj novo, veliko zmago. Pri Tilmentu so se deli sovražne vojske postavili na boj. V gorah in furlanski ravnini do železniške proge Videm-Codroipo-Treviso se je sovražnik v bojih umaknil na zahodni breg reke. Na vzhodnem bregu je držal postojanke ključev pri Pinzano, Dignano in Codroipo. V postojanki zadnjih oddelkov zasukan proti Vidmu, ki gre čez Bertolo-Pozzuolo-Lavariano, se je sovražnik živahno branil, da krije umikanje svoje 3. armade na zahodni breg Tilmenta. V volji hotenja, da zmagajo, po previdnem vodstvu razstavljeni, so priborili tam nemški in avstrijski zbori uspehe, kakršni so tudi v sedanji vojski redki. Z naskokom so vzeli pruski lovci, bavarska in viterberška pehota ključa (mostišča) pri Dignano in Codroipo. Braniborske in šlezjske divizije, ki so se odlikovale na vseh bojiščih, so s severa sem s nevdržljivim navalom prebile zadnje postojanke Italijanov vzhodno od spodnjega Tilmenta in odbile sovražnika; preizkušeni avstrijski zbori od Soče so pritiskali proti zadnji sovražni prehodni postojanki pri Latisani. Odrezani vsled sunka s severa, na obeh straneh obkoljeni, je tam položilo nad 60.000 Italijanov orožje! Zmagovalci so zaplenili več sto topov.

Število ujetnikov vsled tako uspešno bite dvanajste soške bite v enem tednu znaša do 180.000 mož, topov smo vzeli nad 1500! Drugi plen primerjaj z navedenima številkami!

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 1. novembra zvečer:

Na vzhodnem bregu Tilmenta smo sovražnike, ki so se držali na vzhodnem bregu pri Pinzano in Latisana vrgli ali ujeli.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Dunaj, 31. Vojni tiskovni stan:

Ofenzivo proti verolomnemu zavezniku so pričeli zavezniki dne 24. oktobra. Vojno vodstvo je takrat z nekaterimi vrstami razglasilo, da sta vpadli avstrijska in nemška pehota v italijanske postojanke.

Italijani so na približno 160 kilometrov dolgi bojni črti — če vpoštevamo progdo od prelaza Križne gore (Plöcken) do morja — večkrat nastopili, hotelo se jim je, da izsilijo vpad na Primorsko; vroče boje so bili za to; v ljubko Koroško ali proti Ljubljani bi bili radi napredovali, da bi si bili po tej cesti odprli pot na Dunaj. Na tej bojni črti so pa na 40 km široko neprestano z vsemi sredstvi, ki so jih doma mogli nabaviti in končno še s pomočjo svojih zaveznikov, neprestano napadali.

V teh 2 in pol letih so le z najstrašnejšimi žrtvami ljudi dosegli — naše vojno vodstvo računa, da je stal vsak štiria-

ški km, ki so ga osvojili, Italijane 5400 mož — v južnem delu tega pozorišča v obsegu okroglo 50 kilometrov, da so nas v najglobljem obsegu potisnili komaj za 10 kilometrov nazaj.

Vojaški oziri so zahtevali, da smo, ker smo morali varčevati z ljudmi, ko se je pričela vojska, brez boja prepustili nekaj zemlje — v glavnem furlansko ravan in stranske doline Soče do Kobarida; ki jo je sovražnik začetkoma le boječe tipajoč zasedel.

Izborno namišljeni načrt, genialno uspeha zavečajoče se vodstvo, železna volja, da se zmagaja, redka sloga zaveznikov; vse to je doseglo, da je v enem tednu s primeroma nizkimi silami napad na krilo ob zgornji Soči s prvim navalom razbil črto dveh armad in jih prisilil, da sta morali v neredu bežati. Stara sila napadalnih moči zaveznikov, ki vse pobije, katero moramo v podvojeni meri ceniti glede na težavno gorato pokrajino; naravnost klasični moralni čini, ki so se izvedli tekom enega tedna, so dosegli zmagoviti pohod zveznih sil daleč v sovražno deželo, kar se v svetovni vojski dozdaj še ni prekoslilo; sovražniku se je že iztrgal biser zgornje italijanske ravnine: Videm.

V sedmih dneh smo pridobili desetkrat toliko ozemlja, kolikor ga je mogel Italijan vzeti z navalom v dveh letih in pol. Kako čudno se čujejo vsa ta dejstva nasproti pretiranim pohvalam sporazuma, ki danes z besedami obeta svojemu zavezniku pomoč, ko so že mogoče dejanja zamujena, ko je svojčas tudi najmanjši uspeh generalissima Cadorne s slavospevi pozdravljali.

Danes seveda govori le o tem, da se morajo celoti prilagoditi sredstva, ki jih zahteva sodelovanje zaveznikov v Italiji. Rino Alessi je pisal še 23. oktobra med drugim v »Secolo« iz glavnega stana: Kmalu se odločijo velike reči, od katerih zavisi usoda naše dežele in tudi naših zaveznikov. O smeri napada se ne more nič prej napovedovati. Italijanski meji predpisuje narava pota, brez njih tudi najdrznejša strategija ne more ničesar podvzeti. Italijani predpisujejo napadalne smeri. Avstrijski generalni štab je nedavno prav posebno mikal odsek med Adijo in Brento. Radi napredujočega leta zdaj ni misliti na podjetja v velikem obsegu.

Na koroški meji se nam zdaj tudi ni ničesar bati. Veliki dolini pri Bovecu in pri Tolminu obdajajo štiri strmine, ki jih ni mogoče premagati. Ni veliko in tudi ni prikritih dovoznih cest. Banjska planota predstavlja velik četverkot. Napad tam more v najugodnejšem slučaju doseči le krajne uspehe. Sovražnik more iz Vipavske doline poizkusiti presenetljiv napad na Gorico, ki bi pa bil nemiseln, ker držimo zasedena Kuk in Vodice. Gorško polje ni posebno pripravno za ofenzivo v velikem slogu, še manj pa Kras. Naše vojno vodstvo je v vseh odsekih za vse slučaje vse ukrenilo, kar je potrebno in v 2 in pol letih ojačilo in izpopolnilo postojanke.

Če čitamo te besede in predočujemo skepticizem, s katerim so pisali posebno listi sporazuma glede na možnost avstrijske ofenzive tudi z nemško pomočjo, da dočesa danes pogled na zemljevid, da se dokaže: iniciativa in uspeh sta bila tudi zdaj popolnoma na strani osrednjih vellesil. Ramo ob rami so avstrijske čete s svojimi nemškimi brati, ki navdušeno sodelujoč ne poznajo nobene zapreke in nobenega odpora, z nevdržljivim navalom vpadle čez Čedad, zadele sovražnika v srce in krasno ovrgle skepticizem sovražnika.

Neizmeren je plen vojev, ki sovražnika preganjajo. Nepreštet je še zdaj, ko se nahajajo še zdaj razkropljeni oddelki, da, cela krдела, v nekaterih gorskih dolinah zagozdjeni za našo bojno črto; preštetih še niso tudi topovi in drug material, ki ga je moral sovražnik popustiti, ko je moral na ravnini hitro bežati.

Glede na vse to, kar mora vsakega osrčiti, se pa moramo spominjati tudi tistih junakov, ki so najžilavejše in najpožrtvovalnejše čela dva in pol leta stali ob Soči in omogočili, da je dozorel tisti trenutek, ko se je moralo vojaško nastopiti, ki so s svojim junaštvom, požrtvovalnostjo in z deloljubnostjo svojih voditeljev kljub svojem nižjemu številu, da je ponosni trgovski emporij Avstrije, citta fidelissima: Trst ostal reparskim rokam sovražnikov biser, ki ga niso mogli doseči.

Gradež zaseden.

Dunaj, 1. novembra. (K. u.) Vojni tiskovni stan:

Izkrcovalni oddelci mornarice in tržaških mladih strelcev je večeraj zasedel Gradež. Radostno in z zvonjenjem so jih sprejeli. Avstrijske in nemške čete stoje danes pri Tilmentu. Dvanajsta soška bitka, ki so jo Italijani razglaševali, je bila pač zadnja tega imena.

Italijansko uradno poročilo.

30. oktobra. Tekom večerajšnjega dneva se je nadaljevalo umikanje naših čet v določene postojanke. Uničenje mostov čez Sočo in uspešne akcije naših krilnih oddelkov so zadrževale napredovanje sovražnika. Naša konjenica je v stiku s sovražnimi prednjimi oddelki.

1. novembra. Naše čete, ki so načrt sovražnika s hitrostjo njegove odločitve in njegovega napredovanja, hvala hrabremu vedenju oddelkov, ki so krili, zavirale, so izvedbe kljub izredno težavnim strategičnim in taktičnim razmeram svoj umik do Tilmenta. 3. armada v svoji celoti je podala krasen vzgled pripadnosti in moči; prva in druga konjeniška divizija, posebno polka Genova in Novara, ki sta se na junaški način žrtvovala, in letalci, ki so se neumorno izpostavljali nevarnostim, zaslužijo v glavnem občudovanje in zahvalo domovine. V zadnji noči so bombardirali sovražni letalci na brezkoristen in zloben način nebranjena mesta, ki so zelo oddaljena od etapnih črt, pri čemer so povzročili nekaj žrtv med civilnim prebivalstvom.

Soška bitka se izpremenila v bitko v Furlaniji.

Vojni poročevalci poročajo 28. oktobra: Soške bojne črte ni več. Italijanske soške armade so razbite, njih ostanki hite proti zahodu.

Soška bojna črta se je ustvarila v prvih dneh vojske z Italijo. Skozi Furlanijo, ki smo jo izpraznili, so Cadornove armade počasi in previdno in metodično proti Krasu napredovale. Slabi črnovojniški oddelki so takrat napredovanje italijanske armade ustavili. Italijani so bili začetkom julija 1915 s štirimi armadnimi zbori prvo bitko pri Soči. Izdali so takrat sledeče zgodovinsko povelje: »Jutri zasedemo Dobrdbosko planoto, bitka se bo nazvala bitka pri Soči; ko bomo napredovali, dosežemo Trst.«

Italijani so se morali celo leto truditi, preden se jim je res posrečilo, da so zasegli Dobrdbosko planoto. Pred Gorico so ležali 14 mesecev, dasi jim je bila odprta v prvih dneh vojske. V šesti bitki avgusta 1916 so šele Gorico in prednji del Dobrdboske planote priborili. Italijani so od takrat bili pri Soči še pet bitk, a svoje stanja niso izdatno izboljšali, tudi svojemu smotru, Trstu, se niso približali. V zadnjih dveh bitkah šele so Italijani tudi na severnem delu Kraške planote močnejše nastopili. Z velikimi žrtvami se jim je posrečilo, da so zasedli Sveto Goro in Banjsko planoto.

Kako genialen da je bil naš načrt, nam dokazuje okolnost, ker smo precej napadli pri zgornji Soči na strategično najvažnejši točki celega pozorišča. Med Tolminom in Bovecem smo izpadli; naš sunek je zadel sovražno razvrstitev tam, kjer precej ostro izpremenil smer proti jugu. Na tej vrtilni točki julijskega pozorišča smo zabili prvo vrzel v sovražno razvrstitev.

Topniški naval je trajal le nekaj ur, a je bil najskrajnejše silen. Naše čete so napadle in vzele s prvim navalom Bovec in Žago, zlanle čez postojanke Rombona in Žago, planile čez postojanko Rombona so na jugu splezale proti Žagi po strmih bregih. Drugi oddelki so istočasno napredovali pri Kobaridu in pri Tolminu in vzeli z naskokom severni del Kolovratskega pobočja. Italijani na slemenih in na čerch Krna in Vršiča so bili osamljeni; naši so jih obšli. Avtomatično se je drobila bojna črta proti jugu. Iztrgali so sovražniku severni del Kraške planote, prekoračili Sočo med Kanalom in Tolminom, Kolovratsko pobočje od Korade do Matajurja je postalo naše. Zaman je poizkušal sovražnik, da bi se bil na Banjski planoti držal. Z navalom so mu iztrgali ozemlje, ki ga je bil korak za korakom osvojil. Nadvladajoči višini Kuk in Vodice, Sveto Goro smo zopet vzeli.

Tretji dan so se razširili boji že na odsek, ki leži pri morju. Bojno črto smo razvili od severa doli.

Čete, ki so napredovale v središču, so stale še onkraj meje na italijanskih tleh in so napredovale proti veliki benečanski ravnini.

Naša obrambna črta na Kraški planoti je napadla. Pod obrambo baterij na Grmadi so c. in kr. bataljoni prodirali ob železnici proti Tržiču. Hrvatska pehota je vkorakala v Gorico, prekoračila Sočo in se je zopet vstala na pobočju Podgore. Vzeli smo Fortin, ki leži nasproti gore sv. Mihaela.

Sovražnik se je moral v begu umakniti; v nekaterih urah je moral popustiti, kar je v dveh letih vojske pridobil. Niti misliti ni mogel, da bi bil rešil bojno blago, ki ga je bil nakopičil. Velikansko množino blaga smo zaplenili. Med drugim smo zaplenili tudi žične železnice, ki so vodile od Soče na Kras, veliki vodovod, ki je dobavljat četam vsak dan tri milijonov litrov vode.

Poraz obeh italijanskih soških armad je že danes katastrofalen.

V poraz sta zapleteni že dve tretjini italijanske armade. Desno krilo italijanske armade je zrušeno.

Dvanajsta soška bitka se je izpremenila v bitko v Furlaniji.

Naši v Tržiču.

Vojni poročevalci javljajo iz Tržiča dne 28. oktobra ob 11. uri ponoči:

Ravnokar smo dospeli z našimi četami v Tržič (Monfalcone). Dež lije v curkih. Most čez reko Timav, ki so ga bili Lahi razdrli, so naši pionirji hitro popravili, tako da morejo naše čete hitro naprej. Pri žgalnicah apna v Sv. Ivanu so bili pustili Italijani nekaj zadnjih straž, da bi krije njihovo umikanje. Njihov ogorčeni odpor so zlomile predstraže tiste divizije, ki je tekom dolgih mesecev na tem najjužnejšem krilu branila pot v Trst.

Do 4. ure danes jutraj se je bil ob obali še hud boj; naše baterije so obstreljevale Tržič in učinkovale preko Ronkov na italijanske bojne sile, ki so se pripravljale na umikanje. Večeraj so ždobske baterije še divje obstreljevale odsek Devin-Nabrežina in porabile vso svojo municijo, nato so pinese (brze ladje) hitro odplule in vzdane velike topove so razstrelili. Ogromni požari so označevali pot bežečega nasprotnika. Pogostoma razsvetli noč bel sij, izvirajoč iz zažganih zalag svetilnih raket. Italijani so svoja skladišča vsepovsodi zažgali; iz Ogleja se dvigajo plameni, komaj kilometer južno od nas, pri Porto Rosega, gori.

Proti 3. uri jutraj se sliši od Gradeža sem streljanje iz pušk in strojni hpušk: posamezne italijanske zadnje straže se še obupno upirajo. Vmes bobne zamolkli pokli v zrak letečih skladišč težke municije. V ognjenem žaru stoje delavnice Adrije kakor strahovi. Ob delavnicah poteka glavna italijanska brambna črta, ki je najpopolnejše zgrajena.

Kako nenaden je bil sovražnikov beg, se vidi v otoškem ozemlju med Tržičem in La Rocca, kjer so stali težki topovi. Pri nekaterih se je Italijanom še posrečilo razstreliti cevi, več je pa ostalo popolnoma nepoškodovanih. Na cesti pred hotelom »Angelo D'Oro« stoji eden težkih motornih možnarjev. Častniška prtljaga je vsa ostala pri baterijah, v staniščih in povsodi leže kosi uniform in čevlji. Municije Italijani niso mogli skoraj nič rešiti, na tisoče težkih granat leži pri topovih.

V Tržiču ne diha živa duša, cel kraj je ena sama razvalina, nikjer nobenega bivališča, vse samo ozadje postojank. Za Bagno se začne s trsem docela zaraščena cesta, ki vodi v kraj. Italijani so povsodi kopali svoje postojanke globoko v zemljo in jih meter debelo betonirali.

V neki hiši zunaj kraja so našli že gnijoče mrličje. Italijani jih niso imeli časa pokopati. Na lepo oskrbovanem pokopališču toskanske brigade, ki leži levo ob glavni cesti, je več odprtih grobov: grobarji so zbežali. V Tržiču smo našli mnogo sanitetnih potrebščin, brzojavnega materiala, pa tudi živil, med drugim riža in makaronov.

Naša artiljerija koraka vso noč proti Soči.

29. oktobra ob 10 dopoldne.

Ravnokar prihajajo krдела ujetih Italijanov padovanske brigade, ki je ležala v postojankah na južnem krilu. Skriti so bili v okolici Ronkov in Sv. Kancijana. Pripovedujejo, da so bili že 27. oktobra dobili povelje za umik, da pa niso nič vedeli, kaj se je bilo zgodilo, ker od divizije, ki je operirala na severu, ni bilo nobenih obvestil.

Iz Gradeža se sedaj vali dim; tu se drži še nekaj italijanskih oddelkov. Zdobsko ustje je od večeraj izpraznjeno. Italijanom se je posrečilo odpeljati nekaj topov, ki so bili montirani na pinesah. Velike vzdane topove so mogli le deloma poškodovati.

Avstroogrski letalci, ki so se tekom večerajšnjega dne petkrat zaporedoma dvignili na napadovale polete, ravnokar zopet krožijo v smeri Cervinjana in obmetavajo nazaj zgrinjajoče se laške trume z bombami. Italijanskih letalcev ni na izpregled.

Na poti k Tilmentu.

Vojni tiskovni stan: Kljub slabemu vremenu zadnjih dni se ni zmanjšala hitrost našega pohoda; nevdržljivo prodira c. in kr. soške armade proti Tilmentu. Kako težavna je pot, se vidi iz okolnosti, da je bil Torrento torre, pritok Soče, pred par dnevi še suh, danes pa je kilometer široko deroče vodovje. 800 m dolgi most je razstreljen. Trdnjavo Palmanovo, katere topove so deloma prepeljali k Soči, smo zelo hitro prekoračili.

Pri Gonarsu, 10 km zahodno železniške proge Videm-Cervinjan, so se spopadla s temi četami sovražna krдела, katere so pa hitro vrgli. Iz tega boja privedeni ujetniki pripadajo polkom šestih brigad, med katerimi so brigade Pimont, Modena, Forli in Novara, dokaz, kako zelo je že zmešana italijanska armada. Iz Krmina so drugo italijansko armadno poveljstvo generala Capello s težkimi možnari eno-

stavno izstrelili; štab je bežal najpopreje na grad Dobra, nato pa čez Tilment. Cadorna in njegov glavni štab so se umaknili v Padovo.

Poraz Italijanov pri Latisani.

Dunaj, 1. novembra. (K. u.) Vojni tiškovni stan:

Prenagljene razglase o številu 200.000 ujetnikov je skoraj včerajšnji dan borbe, ki je število ujetnikov in plen, odkar se je pričela zmagovita ofenziva, povišal na nad 180.000 ujetnikov in na 1500 topov. Po načrtu je napredoval pričetni napad. Premaganega sovražnika, ki je bežal, so čete gen. polkovnika pl. Kroatina, generala pehota Krausa, generala pl. Belowa in soška armada preganjale skoraj povsod do črte Tilmenta. Nemške divizije skupno z avstrijskimi krdeli so prodrli proti Cadroipo; ubegle razvaline tretje italijanske armade so se izkušale rešiti čez Tilment pri Latisani. Italijanske čete, ki smo jih pritisnili proti zelo narasli reki, so poizkušale obrambo v obsežnih poljih riža, kjer ni potov; večinoma so bile zmene; razvili so se boji. Čete, ki so ostale pri Coroipo, so se zasukale proti jugu; istočasno so prihajala avstrijska krdela ob lagunah na jugu: sovražne čete, ki so še proti prehodu Tilmentu korakale, smo popolnoma obkolili. Italijanske sile, ki so se še bile v utrjenem mostišču, smo vrgli čez Tilment; na odprtem polju se je moral udati nad 60.000 mož z več sto topovi. Ker je torej 3. italijanska armada izgubila dva do tri zore in ker je že prej razpadala, se sme pač soditi, da ta armada ni več sposobna za boj. Od čet se je veliko zahtevalo, a neutrudljiva deloljubnost vseh čet in skrb poveljnikov za preskrbo je dovedlo do uspehov, ki jih svetovna vojska do zdaj ni še v tej meri dosegla.

Dogodek, ki pretresa svet.

Berlin, 1. novembra. Drama od svojih zaveznikov zapuščene italijanske armade se razvija vedno bolj v dogodek, ki pretresa svet. V enem kratkem tednu sta bili dve močni italijanski armadi skoraj popolnoma uničeni: nad 180.000 mož ujetih, nad 1500 topov zaplenjenih. Raztrobili so v svet nado italijanskega naroda, da bodo zmagoviti prehod zaveznikov ustavili za hodno od Vidma, a po zadnji veliki zmagi pri Tilmentu je šel njih up po vodi.

Italijansko vojno vodstvo in vlada še nista dovolj srčni, da pripoznati narodu v popolnem obsegu poraz; krčevito se drže pričakovane pomoči Angležev in Francozov. Zavezniki so vzeli v treh dneh močne italijanske gorske in skalnate postojanke, o katerih se je reklo, da jih ni mogoče premagati; četrti dan so si priborili izstop na ravan: osvojili Videm, Gorico in Tržič; na ravani Tilmenta so uničujoče porazile zadnje armade Cadorna, ki so se razvrstile v bitko; iztrgale so sovražniku nešteto krajev, velika mesta in nad 4000 štirjaških kilometrov dežele. K silnemu plenu na ujetnikih so se pridružile tudi težke krvave izgube, ki smo jih zadali sovražniku, kateri se je na sedmih točkah žilavo in hrabro boril. Število zaplenjenih topov, večinoma niso poškodovani, je skoraj dvakrat višje, kolikor šteje v mirnih časih ameriška armada.

Neštete sijajne obrambne zmage v večmesečni bitki na zahodu, ki so jo nemške čete kljub obupnim naporom Angležev in Francozov priborile, dalje uspehi na vzhodu so ustvarili temelj novim, silovitim operacijam. Vsak nemški vojak, bodisi na vzhodu, na zahodu in preko morja je zato deležen uspehov v Italiji, ki v četrtem letu vojske s celim svetom presega vse, kar se je do zdaj zgodilo. Lažljivo poročanje sovražnih brzojavk je pomnožil nova francoska brzojavka iz Lyonsa, ki je še 1. novembra poročala, da bi bili Italijani zapustili le Sočo, a da so drugod sovražni pohod zadržali.

Na črti Verona—Treviso—Vicenza.

Curih, 1. novembra. Švicarski listi poročajo, da sestavljajo Italijani novo armado, ki se bo ustalila na črti Verona—Treviso—Vicenza in sprejela čete, ki se umikajo.

Italijani izpraznujejo do Pada.

Bazel, 31. oktobra. »Baseler Nationalzeitung« poroča: Italijani so v dosednji dvanajsti soški bitki izgubili vsaj 200.000 mož. Polovica premagane druge in tretje armade je izgubljena. Poraz je strašen. Iz Rima javljajo, da so premestili glavni stan v okolico Padove. Vse pokrajine, ki leže severno od Pada, so že v »preljubnem« ožjem vojnem izemlju; v mesih ožjega vojnega ozemlja so pa še za nameček oblegovalno stanje razglasili. Oblastim je zapovedano, naj z vso mogočo naglico prepeljejo arhive in blaginje v mesta južne Italije. Ko so v Milanu izvedli o strašnem porazu italijanske armade, so prirejali viharne demonstracije proti vojski in izpovede prepevajoč revolucionarne pesmi.

Cadorna se umakne do Piave.

Genf, 1. novembra. »Agence« Havas: Cadorna je sklenil, da se umakne do Piave. Upa, da dobi do takrat od Francozov toliko pomoči, da bo držal Treviso in Benetke.

Prva italijanska armada popolnoma uničena.

Genf, 31. oktobra. »Journal de Genève«: Prva italijanska armada je popolnoma uničena. Usoda Benečanske se bo odločila v bitki ob spodnjem Tilmentu.

V Italiji razglasili oblegovalno stanje.

Curih, 31. oktobra. V nedeljo zjutraj so razglasili v zgornji Italiji oblegovalno stanje.

»Cela Italija se tresel«

Bern, 31. oktobra. Listi poročajo iz Milana: Cela Italija se trese pod utisom poročil z južnega pozorišča v gorah in pri morju. Begunci in rodbine častnikov ne prikrivajo kritičnega položaja.

Konec italijanskih sanj o Adriji.

Berlin, 1. novembra. »Berl. Tageblatt« piše o polomu italijanske armade: Italija ne more več upati, da premakne svoje meje ob Adriji. Potrebne so tudi na suhem nove meje.

Benetke odprto mesto.

Rotterdam, 1. novembra. »Daily Mail« poroča iz Rima: Benetke so razglasili za odprto mesto, kakor tudi Padovo in Treviso.

Kjer je hodila vojna...

Kakor smo že poročali, je cesar 29. oktobra obiskal Gorico. Za na potu tje, preko Črnič in Ajdovščine, so se odkrivale grozne slike razdejanja. V Ajševici ni ostala nobena hiša, pa tudi ne polje ne gozd. Vila Starkenfels in lovska hiša v Panovcu sta žalostni razvalini. Najbolj žalostna na tem potu je bilo, da je manjkalo prebivalstvo. Sovražnik je njihovo zvestobo do domače grude težko kaznoval. Malo pred prihodom naših čet so Italijani ljudi odgnali, oplenili hiše in jih nekaj zažgali. Ljubljene lepe Gorice ni več. Skoraj vsaka hiša nosi rane iz te vojne. Glavni trg je krog in krog obdan z razvalinami. Nato je cesar jezdil nazaj do porušene Starkenfelsove vile, odtod se je pa preko Komenske planote odpeljal v Trst, kamor je dospel kasno zvečer. Včeraj zjutraj (30. oktobra) se je peljal cesar čez Prošek-Nabrežino in Devin v Tržič. Med vožnjo je vihar odtrgal streho na cesarjevem vozu. Od Nabrežine naprej se kažejo sledovi ogorčenih bojov. Vožnja je vodila mimo porušenih delavnic Adrije pri Sv. Antonu in mimo naše ladjedelnice pri Porto Rosega, katere zgradbe so vse do zadnjega porušene in požgane. V Tržiču ni nobena hiša nepoškodovana. Nato se je cesar peljal nazaj v Trst, kjer je sprejel turškega princa Osman Fuada, nato pa na namestništvu deputacijo goriskega mesta.

V Ločniku so pustili Italijani vrsto deloma popolnoma nepoškodovanih avtomobilnih baterij kalibra 15 do 35, v Krminu pa velikansko množino obleke, tovornih avtomobilov, streliva in živeža.

Od Podgora so privedli 32 topov in 3500 ujetnikov.

Zdi se, da so italijanski letalci prenehali s svojim delovanjem.

Nova italijanska vlada.

Lugano, 31. (K. u.) Agenzia Stefani poroča: Orlandu se je poverila sestava vlade.

Lugano, 31. (K. u.) Agenzia Stefani: Novo italijansko vlado so takole sestavili: predsedstvo in notarnje zadeve Orlando; zunanje reči Sonnino; kolonije Colosino; pravosodje Sachi; finance Meda; zakladni minister Nitti; vojska Alfieri; mornarica Del Buono; municija Del l'Olio; vojne penzije in vojne podpore Bissolati; pouk Berenini; javna dela Dari; poljedelstvo Miliani; industrija in trgovina Ciuffelli; pošta Fera in promet Bianchi.

Orlando Cadorni.

Lugano, 1. novembra. Agenzia Stefani: Min. predsednik Orlando je brzojavil Cadorni: Italijanski narod se v težki preizkušnji hrabro drži in neomajljivo zaupa armadi in njenemu vrhovnemu poveljniku. Notranje sile niso demoralizirane in omajane. Sovražnik in ves svet naj izve, da hoče v neizmerni bolesti Italija premagati notranje spore in izrabiti vse sile, da se z gotovo zmago zemljo domovine zopet pribori.

Poizkušen samoumor Cadorne?

Berlinski »Lokalanzeiger« poroča, da so med italijansko kolonijo v Kodanju razširjene vesti, da je Cadorna iz svojega armadnega revolverja streljal nase, hoteč se uemrtiti. Dobil je težko rano na glavi. Njegov položaj je jako resen.

Prepovedan kongres italijanskih socialistov.

Lugano, 1. novembra. (K. u.) Vlada je prepovedala socialistični kongres, ki naj bi bil zboroval od 1. do 4. novembra.

Italija in Francija zaprti.

Bern, 1. novembra. (K. u.) Meja Italije je popolnoma zaprta. Od ponedeljka dalje ne prihajajo francoski in italijanski listi.

Basel, 1. novembra. »N. Züricher Zeitung«: V ponedeljek popoldne so zaprli francosko mejo.

Francoski in angleški državniki odpotovali v Rim.

Genf, 31. oktobra. »Havas« s torka: Več francoskih ministrov je skupno z angleškimi pooblaščenici na željo italijanske vlade odpotovalo v ponedeljek v Rim.

Italijanske borze zaprte.

Haag, 1. novembra. Italijanske borze so do 5. novembra zaprli.

...

Kranski svet.

Lugano, 1. novembra. Jutri bo predsedoval kralj Viktor Emanuel kronskemu svetu, ki se bo najbrže pečal z ustanovitvijo vojnega kabineta in z imenovanjem novega vrhovnega poveljnika. Kralj bo kot vrhovni poveljnik odpotoval na bojišče. Govori se tudi, da namerava kralj Viktor odstopiti v korist svojemu sinu.

Nemiri v Italiji.

Genf, 1. novembra. Švicarski listi javljajo: Glede na strašne italijanske poraze je v raznih italijanskih mestih izbruhnila revolucija.

Lugano, 1. novembra. Ker so se pojavile tudi v Rimu demonstracije proti vladi in d.nastitji, so razpustili policijo in jo nadomestili z vojniki.

Ponesrečeno pustolovstvo.

Genf, 1. novembra. Pariški listi pišejo zelo skeptično o pomoči Italiji. Pravijo, da bi bilo to ravno tako pustolovsko, kakor sta bili solunska in gallipolska ekspedicija.

Strašen udarec sporazuma.

Kodanj, 31. oktobra. (K. u.) »Nationaltidende«: Strašen udarec je zadel sporazum. Bitka pri Soči je večje važnosti, kakor bitki pri Tannebergu in pri Gorlicah.

Stegemann o polomu Italijanov.

Bern, 31. oktobra. V »Bundu« je pisal Stegemann: Predor pri Soči je večjega pomena, kakor poraz italijanske armade. Če popolnoma dozor in se politično izrabi, lahko približa rešitvi zapleteno vprašanje svetovne vojske v evropskem ozemlju, predno ne prevzame diplomatskega vodstva vojske od sporazuma popolnoma Amerika. Francoske čete, ki se vozijo od ponedeljka v nezakurjenih vlakih v Italijo, bodo Tilment šele dosegle, ko ne bo mogoče italijanskega poloma več izpremeniti. Pri Tolminu ni bil težko zadet le Cadorna, marveč tudi Sarraill. Vlaki, ki vozijo čez Francijo v Italijo za Grško, vozijo zdaj pomoč k Tilmentu. Na predor italijanske bojne črte francosko vojno vodstvo ne more več posebno vplivati, pač pa lahko škoduje operacijam na lastni črti.

Angleži in poraz Italije.

Rotterdam, 1. novembra. Angleško časopisje piše: Sporazum mora Italiji zelo pomagati. Jasno je, če razbijejo Italijo, se vržejo z vso silo na francosko-angleško bojišče.

Sporazum se trese.

Bern, 31. oktobra. (K. u.) Polkovnik Egli je pisal v »Baseler Nachrichten«: Operacije pri Soči so sijajno pripravili in izvedli. Pred udarci se Italija trese od Milana do Sicilije. Sledila pa ne bosta polom in revolucija, marveč držali bodo glede na nevarnost skupaj. Polom bo prišel šele, kadar bo v polom zapletena tudi prva italijanska armada in ko se bo izvedel vojaški sunek v srce. Tudi sporazum je pretresen v kosti. Sporazumu pa grozi v doglednem času še druga nevarnost z druge strani: kmalu bo lahko obžaloval, ker je odklonil mirovno ponudbo sv. očeta.

Sporazum se boji Conrada.

Bern, 31. oktobra. Sotrudnik »Matina«, vojaški kritik Civrieux, je objavil članek: »Nevaren položaj«, v katerem zahteva močan obrambni nasip, ki se mora hitro zgraditi, da se ustavi germanski naval. Bojno pozorišče se je itak močno zmanjšalo; tudi drugod se pričakuje vpadalne točke. Conrad pl. Hötendorf, zapriseženi sovražnik Italije, še ni nastopil, a pripravljen je na skok na Koroškem in na južnem Tirolskem.

Švica se je oddahnila.

Curih, 1. novembra. »Züricher Nachrichten«: Vsled dogodkov v Italiji se je Švica oddahnila. Izginila je nevarnost, da bi čete kake vojne skupine korakale skozi Švico.

Francosko-španska meja zaprta.

Lugano, 1. novembra. (K. u.) Francosko-špansko mejo so zaprli.

Delati moramo! 7. vojno posojilo mora imeti popoln uspeh!

Sporazum jamči Italiji njeno nedotakljivost.

Genf, 1. novembra. Havas iz Pariza: Veleposlaniki Anglije, Rusije in Francije so v Rimu zajamčili Italiji nedotakljivost italijanskega državnega ozemlja. Ameriški veleposlanik je v imenu Wilsona podal podobno izjavo.

Razna poročila.

12.458 milijonov mark vojnega posojila v Nemčiji.

Berlin, 31. oktobra. (K. u.) Na seji državne banke je izjavil predsednik Ravenstein, da so podpisali VII. vojnega posojila že 12.458.000.000 mark.

Mirovno vprašanje v angleški spodnji zbornici.

Rotterdam, 1. novembra. (K. u.) Parlamentarni poročevalec »Daily Telegraph« piše: Mogoče se bo bodoči ponedeljek v spodnji zbornici razpravljalo o vprašanju miru in o Alzaciji-Loreni.

Japonci ne pridejo v Evropo.

Bern, 31. oktobra. (K. u.) »Neue Züricher Ztg.« javlja iz Petrograda: Načelnik japonske vojaške misije izjavlja, da izključuje misel o prevozu kake japonske armade na evropsko bojišče.

Amerika Italiji posodila 230.000.000 dolarjev.

Washington, 1. novembra. (K. u.) Reuter: Zakladni urad je posodil Italiji 230 milijonov dolarjev, da plača premog in druge dobave, ki so jih nakupili Italijani v Ameriki. Kubanska vlada je prepovedala izvoz izčiščenega sladkorja v nevtralne države.

Boljševiki napovedujejo demonstracije.

Kodanj, 31. oktobra. (K. u.) Iz Petrograda: Boljševiki nameravajo 2. novembra skupno z monarhisti nastopiti. Vlada in druge stranke se pripravljajo, da načrte boljševikov prekrizajo. Vlada pripravlja povsod čete, da potlači nameravano protirevolucijo.

Francoski socialisti se ne udeležijo stockholmskega posveta.

Berlin, 31. oktobra. (K. u.) Iz vodilnih krogov francoskih socialistov se poroča, da se ne bodo stockholmskega posveta udeležili.

Primorske novice.

Kako je v Gorici. Gorice ni več. Maja ne več take, kakor si zdrava domišljija predstavlja mesto. Preje bi še mogli govoriti o trdnjavi, kajti Italijani so zgradili v Gorici mogočne utrdbe. In tu imamo najlepšo priliko za primerjanje obeh armad. Italijani so potrebovali 15 mesecev svojega brutalnega vojevanja, da so neutrujeno Gorico meseca avgusta lani končno vzeli. Naša armada je pa mogočno utrjeno Gorico zavzela v par dneh. Po cestah se na vse strani vlečejo strelski jarki, povsodi vidiš španske kozle, vsakovrstne ovire, mine, različne brambne naprave, ki dajejo nekdanjemu lepemu mestu pečat trdnjave. Kakor je videti, so Italijani računali z mogočnim umikom in posesti Gorice niso smatrali za končnoveljavno. Drugače si ne moremo razjasniti velikopoteznih odredb v notranjosti mesta. Kolodvor, katerega so bili Italijani pred svojim prihodom razstrelili, so potem pozidali, sedaj so ga pa pred svojim odhodom v naglici zopet razstrelili; ravnotako so zažgali krog kolodvora postavljene barake in obsežna skladišča, v katerih je bilo uničenih za milijone živih in streliva. Niso pa imeli več časa zažgati skladišč v notranjosti mesta in uničiti podaljšanih železniških prog v ozadju. Popustili so polne vagonne materiale. V mestu je ostalo mnogo živih. Oba soška mostova sta bila pripravljena na razstrelbo in že so hotele italijanske zadnje straže užgati mine, ko so prihitele naše čete in jih prepo-dile. Mostova pri Banjšicah in Oslavju sta ostala docela nepoškodovana.

Cesar v Trstu in Istri. Trst, 31. oktobra. (K. u.) Cesar je danes nadzoroval naprave istrske obalne brambe in obiskal razna istrska mesta. Vlada se je peljal iz Trsta v prestavu došlega nadvojvoda Maksa v Poreč in od tam čez Buje, Piran, Izolo in Koper nazaj v Trst. Poreško prebivalstvo, kateremu je bil cesarjev obisk v težkem času znamenje posebne dobrohotnosti nasproti njihovem mestu, katero je pred sovražnikom opetovano težko trpelo, je čakalo cesarja na glavnem kolodvoru. Škof Pederzoli je cesarju v veselja prekipeljavajočih besedah izrazil vdanost in zvestobo. Cesar je s prisrčnim sočutjem poslušal poročilo o trpljenju, ki ga je pre-stajalo mesto, ter je z odkritosrečno zahvalo sprejel zagotovila neomajne zvestobe. Nato si je vladar ogledal razne vojaške naprave v okolici Poreča, nakar se je podal v stolnico in opravičil kratko molitev. Na stebriščnem hodniku pred cerkvijo je čakala na vladarja preprosta žena, ki je padla pred njim na kolena in mu prošeče sklenjenih rok izročila zasebno prošnjo. Cesar je ženo vzdignil in s

priručnimi besedami sprejel prošnjo. Na povratku se je cesar ustavil pri Vrančiču, užil mrzlo južino. S polja vračajoči se kmetje so vladarja spoznali in obstopili njegov avtomobil. Vlada je velel kmetom postreči z jedmi, nakar je njegovemu zgledu sledilo tudi spremstvo. Potem se je cesar peljal v Piran, kjer mu je priredilo prebivalstvo viharne ovacije. V Izoli in Kopru se je prebivalstvo enako burno poklanjalo. Medpotoma si je cesar ogledal mnogoštevilne nabrežne brambne formacije, obrambne baterije, signalne postaje in druge naprave. Ob večerni vrnitvi v Trst je tvorilo prebivalstvo goste vrste na obeh straneh ulic in navdušeno pozdravljalo vladarja. Kmalu nato je cesar odpotoval iz Trsta.

Goriška deputacija pred cesarjem. Kakor poročamo na drugem mestu, je cesar v Trstu sprejel deputacijo mesta Gorice. Deputacijo je vodil grof Dandini, ki je imel na cesarja globoko občuten nagovor. Cesar je bil vidno globoko ganjen ter je odgovoril: »Z veseljem sprejemam v tem velikem trenutku udanostno poklonstvo zastopnikov goriškega prebivalstva, ki je v času najtežje izkušnje stanovitno in z žrtvami na blagu in krvi na najslovesnejši način izpričalo svojo zvestobo do mene in moje hiše in svojo ljubezen do domače grude. Moja želja je, da se lepa Gorica, ta biser med avstrijskimi mesti, ki je sedaj po hrabrosti mojih vrljih vojakov zopet osvojena, vzdigne iz razvalin še bogatejša in bolj cvetoča nego prej. Potem bodo tudi za trdo izkušnjo prebivalce mesta prišli veseli časi, v katerih jim bo ravnolako kakor v dnovih stiske zagotovljena moja najtoplejša očetovska skrb.

Renško županstvo Borojeviću. Renško županstvo v St. Vidu nad Ljubljano je veleslavnemu poveljniku soške armade, ekselenci Svetozarju Borojeviću pl. Bojna kot svojemu častnemu občanu poslalo naslednjo čestitko: Vzhleni radosti v vedno polnem zaupanju, spominjajoč se na Vaše ustmeno zagotovilo v Renčah, da bo prišel dan, ko bo sovrag občutil pravičnost naše svete stvari — v tej nadi smo živeli i dalje, kar potrjujejo tudi zadnja naša čestitka k Vašemu najvišjemu odlikovanju z vzklikom, da bi prišel skoro oni srečni dan praznovanja zmage na domačih tleh pod Fajti hribom — vračajoč se iz pregnanstva v svoje ljubljene domače kraje, kličem v svojem imenu in v imenu svojih dragih občanarjev Vam in Vaši vztrajni prehrabri armadi: Večna slava! — Z najodličnejšim spoštovanjem prevdani Ivan Stepantič, župan.

Berlinski odbor za Gorico je izdal oklic na berlinsko meščanstvo za denarne prispevke, da bo odboru mogoče pomagati k zgradbi nove Gorice.

Z zaposlovalnega tečaja goriških učiteljskih v Ljubljani. Gojenci in gojenke, ki so po začasnem prekinjenju pouka odšli domov, se obveščajo, da se je redni pouk že zopet pričel, in sicer začasno za četrti in tretji letnik v društvenih prostorih »Ljubljane« na Jurčičevem trgu št. 3, II. nadst., za drugi in prvi letnik pa v društveni sobi Rokodelskega doma v Komenskega ulici št. 12, v pritličju na levo.

Dnevne novice.

Ali je nekvalificirani nemški nacionallec več kot redna služba? Tržaška »Edinost« poroča: Glasovitega Wieserja so imenovali ter že vrši službo prometnega kontrolorja na progi Trst-Opčina-Ajdovščina in stopa na državnem kolodvoru na Opčinah samozavestno kot petelin na gnoju. Doslej je bila ta služba poverjena kontrolorju, ki je bil vešč deželni jezikom. A sedaj so odpravili tega za to službo kvalificiranega uradnika in so postavili na njegovo mesto človeka, ki je že strokovno manje, a v jezikovnem pogledu popolnoma nesposoben, kar ga zopet dela še bolj nesposobnega tudi v strokovnem pogledu.

Spominsko ploščo so odkrili dne 28. oktobra generalnemu polkovniku Svetozarju pl. Borojeviću na njegovem rojstnem domu v Mečenčanih v navzočnosti velike množice ljudi. Spominska plošča je iz medi in predstavlja Borojevića v reliefu, a pod podobo je napis:

Očinski dom

Nepobjedivoga vojskovodje

Dra. Svetozara pl. Borojevića od Bojne, general-pukovnika.

B. H. Z. 1917.

Mesto Kostajnica ga je pa izvolilo za svojega častnega meščana.

»Koračnica polka Cesarjevič.« Kakor smo svoj čas poročali, je uglasbil slovenski skladatelj vladni svetnik Viktor Parma 17. pešpolku na čast posebnega Koračnico polka Cesarjevič. Ta koračnica se je v polku tako prikupila, da je v stalnem repertoarju polkovne godbe. Častniški zbor Cesarjevičevega polka pa je skladatelju poslal kravatno iglo, pri kateri oddaja zlat lovorjev venec v briljantih izve-

deno polkovno številko 17. — G. vladni svetnik Parma hrani ta prelepi dar kot enega svojih najdragocenejših spominov. — Parmova »Koračnica polka Cesarjevič« izide kakor hitro to dopuste izboljšane tiskarske razmere. Poročajo nam, da sestavlja znani slovenski dostojanstvenik na Dolenjskem slovensko besedilo k tej koračnici.

Osebnosti s pošte. Poštni aspirant Henrik Petelin je imenovan za poštnega oficijanta v Malem Lošnju. — Slavica Sancin je premeščena iz Skednja v St. Peter na Krasu. — Poštni oficijantki Kristini Smuk je odpovedana poštna služba. — Poštni oficijantki Štefanija Vaupotič in Ana Sivec ter poštna oficijantka Jadviga Križan so odpovedale poštno službovanje. — Umrla so: poštni višji kontrolor Josip Hvala, poštarica Doroteja Klobovs v Gorenji Vasi nad Škofjo Loko ter poštna ekspedientka Ernestina Uggowitzner v Klancu v Istri. — Poštarsko izkušnjo z izvrstnim uspehom je napravil poštar Franc Pavšič. — Razpisano je mesto poštnega ekspedienta v Pomjanu (III./4). Pavšal znaša 630 kron.

Novomeškim županom je bil lizvoljen g. Karol Rosmann. V odborovi javni seji v ponedeljek, dne 29. oktobra pod predsedništvom g. A. Pauserja je dobil 12 glasov od 15 oddanih.

— **Uspehi mladega slovenskega znanstvenika.** Kakor se nam poroča, je naš rojak g. dr. Ivan Matko, c. in kr. nadzdravnik v garnizijski bolnici št. 2 in demonstrator pri prof. Ortnerju te dni dobil iz knez Liechtensteinovega znanstvenega fonda nagrado 500 K za odlično strokovno znanstveno delo. Pripomnimo, da je že to druga nagrada, ki jo je mladi učenjak strokovnjak prejel od imenovanega fonda dunajske univerze in akademije v priznanje neumornega znanstvenega raziskavanja. Čestitamo našemu učenjaku k temu odličnemu uspehu.

— **Žrtve vojne.** 26. oktobra 1917 je v Pansovi na južnem Ogrskem za veke zatisnil oči naš orjak, podpolkovnik gospod Anton Kovačič.

— **Geometer g. Franc Zupančič** nam piše iz ruskega ujetništva: Zabran, 9. avgusta, severno Focani v Rumuniji, pošiljam na potu v notranjost Rusije vsem znancom in prijateljem srčne pozdrave. Jaz sem cel, a moja bluza je prestreljena. Nadporočnik Franc Zupančič, geometer iz Kranja.

Za javnega rednega profesorja geografije je imenovan na hrvaškem vseučilišču prof. dr. Milan Šenoa.

— **Umrla je** v novomeški bolnici gđ. Marija Pompe, samska kuharica iz Novega mesta.

Umrl je v Zagrebu hrvatski pisatelj in bivši dramaturg hrv. gledališča Ferdo Ž. Miler, star 64 let.

— **Ustrelil se je** v Mariboru 43 let stari sodniški oficijant Pavel Simon radi slabih gmočnih razmer.

Smrt najboljšega poveljnika podmorskih čolnov.

Berlin, 1. novembra. Wolff poroča: Slabo vreme v zadnjem času v Severnem in Atlantskem morju je stalo mornarico njenega najboljšega poveljnika podmorskih čolnov. Kapitanskega poroč. Schneiderja je na zadnji vožnji odnesel s krova vihar in ga je moštvo šele kot mrliča moglo rešiti. Podmorski čoln se je dobro ohranjen vrnil domov.

Kitajski častniki pri angleškem kralju.

London, 31. oktobra. »Zentral News« poročajo, da je sprejel angleški kralj nekaj kitajskih častnikov armade in mornarice v palači v Buckinghamu.

Ljubljanske novice.

Iz žalna slavnost na vojaških grobovih pri sv. Križu se je včeraj popoldne izvršila ob navzočnosti cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov in množice občinstva. Lep nagovor je imel vojni superior čast. gosp. Klobovs. »Glasbena Matica« je zapela žalostinko. Skupnih velikih vojaških grobov je sedaj pri sv. Križu 14, v vsakem skupnem grobu 80 do 320 mož.

Iz God Nj. Veličanstva presv. cesarja Karla I. proslavi slovesno III. mestna deška ljudska šola v soboto, dne 3. novembra ob deveti uri dopoldne skupno s I. mestno deško ljudsko šolo v cerkvi Srca Jezusovega. Učenci vseh razredov se zberó ob tričetrt na devet pred poslopjem I. mestne deške ljudske šole na Ledini, kjer jih čakajo razredniki. Torej ob devetih se vrši slovesnost in ne ob desetih, kakor je navadno ob nedeljah, na kar opozarjamo starše, da ne bodo dohajali otroci nepozno.

Iz Sv. mašo za cesarja ima c. kr. realka v soboto ob 9. uri v cerkvi sv. Jakoba.

Iz Oddaja čaja na karte. Tvrdba Meini v Šelenburgovi ulici bo v bodoče oddajala čaj le na karte in sicer na rdeče krompirjeve karte mestne aprovizacije. Ta in drugi teden pride na vrsto I. okraj. Za rodbine do treh članov bo tvrdba oddajala manjše, za večje rodbine večje zavitke čaja. Ta odredba mestne aprovizacije je bila potrebna z ozirom na prošnjo tvrčke Meini vsled tega, da se to blago kolikor mogoče pravičneje na drobno razdeli.

Iz Špeh za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo špeh na Poljanski cesti št. 15 v torek dne 6. t. m. dopoldne od pol 11. do 11. ure št. 1—500, od 11. do 12. ure št. 151—350, in od 12. ure dalje št. 351 do konca. Vsaka oseba dobi en četrt kg. Kilo-gram stane 8 K 80 v.

Iz Meso na rdeče in rumene izkaznice A. Stranke, ki imajo rdeče in rumene izkaznice zaznamovane s črko A, prejmejo meso v soboto dne 3. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa od pol 4. do 4. ure.

Iz Meso na rdeče izkaznice. Stranke, ki imajo rdeče izkaznice brez črke A, prejmejo meso v soboto dne 3. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: Od 1. do pol 2. ure št. 1—200, od pol 2. do 2. ure št. 201—400, od 2. do pol 3. ure št. 401—600, od pol 3. do 3. ure št. 601—800, od 3. do pol 4. ure št. 801 do konca. Ena oseba dobi en četrt kg, dve osebi pol kd, tri in štiri osebe tri četrt kg, pet in šest oseb 1 kg, sedem in osem oseb en in en četrt kg, več oseb en in pol kg.

Iz Špeh za V., VI., VII. in VIII. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala strankam V., VI., VII. in VIII. okraja špeh na Poljanski cesti št. 15 v soboto, dne 3., v nedeljo dne 4., v ponedeljek, dne 5. in v torek, dne 6. t. m. Določen je ta-le red: V. okraj: v soboto, dne 3. t. m. od pol 1. do pol 2. uri št. 1 do 200, od pol 2. do pol 3. ure št. 201 do 400, od pol 3. do pol 4. ure št. 401 do 600, od pol 4. do pol 5. ure št. 601 do 800, od pol 5. do pol 6. ure št. 801 do 1000. V nedeljo, dne 4. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1001 do konca. — VI. okraj: V nedeljo, dne 4. t. m. od 9. do 10. ure dopoldne št. 1 do 200, od 10. do 11. ure št. 201 do 400, od 11. do 12. ure št. 401 do 600. V ponedeljek, dne 5. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 601 do 800, od 9. do 10. ure št. 801 do 1000, od 10. do 11. ure št. 1001 do konca. — VII. okraj: V ponedeljek, dne 5. t. m. od 11. do 12. ure dopoldne 1 do 200, od 2. do 3. ure popoldne št. 201 do 400, od 3. do 4. ure št. 401 do 600, od 4. do 5. ure št. 601 do 800, od 5. do 6. ure št. 801 do konca. — VIII. okraj: V torek, dne 6. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 200, od 9. do 10. ure št. 201 do 400, od 10. do pol 11. ure št. 401 do konca. Vsaka oseba dobi četrt kg. Kg stane 8 K 80 vin. Poleg nakazil za mast prinesite s seboj tudi mesečne maščobne izkaznice.

Iz Meso za uradniške skupine. Mestna aprovizacija bo oddajala meso uradniškim skupinam v soboto, dne 3. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: I. uradniška skupina od 4. do pol 5. ure št. 1 do 200, od pol 5. do 5. ure št. 201 do konca. — II. in III. uradniška skupina od 5. do tričetrt na 6. uro in četrt uradniška skupina od tričetrt na 6. do 6. ure. 1 oseba dobi četrt kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 in četrt kg, več oseb 1 in pol kg.

Naročajte „Slovenca.“

Joško Hánzer

Štefi Hánzer rojena Simonc

poročena

Ljubljana, 31. oktobra 1917.

Oddaja lova.

Meščanska korporacija v Kamniku (Kranjsko) daje v najem prosti lastni lov v Kamniški Bistrici v Kamniških planinah v približnem obsegu 4500 hektarjev. V tem lovu nahaja se med drugim največ stalno naseljenih divjih koz.

Lov se oddaja za 10letno dobo od 1. januarja 1918.

Lovske hiše, stanovanje za lovsko osobe, hlevi ter lovsko osobe na razpolago. Mesto Kamnik je 24 km oddaljeno od Ljubljane in lovišče od mesta Kamnika 5 km, kamor se pride po lepih ravnih voznih cestah.

Pojasnila o lovskih najemnih pogojih in dr. daje upravništvo meščanske korporacije v Kamniku, kjer se imajo vložiti najkasneje do 30. novembra 1917 obvezne ponudbe, ki morajo biti opremljene z 10% vadijem ponudene svote.

Kamnik (Kranjsko), dne 29. vinotoka 1917.

2797 (2)

POZIV!

Oba dopisnika »Slovenskega Naroda«, ki oporekata našemu računju glede povišanja stanarin, se pozivljata, da se tekom osmih dni oglasita v naši društveni pisarni med 6. in 7. uro zvečer, da se jima na podlagi obstoječih zakonov in predpisov, ki jima utegnejo biti neznani, dokaže pravilnost naših objav. »Slovenski Narod« pa prosimo, da dopisnika obvesti o našem pozivu.

2817

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Iščem krojaškega pomočnika

za boljše in stalno delo.

IVAN STUPIČA, krojaški mojster, DOB pri Domžalah.

Sprejme se več

zidarjev, tesarjev in mizarjev,

zidarji in mizarji proti plači od 90 h naprej, in tesarji od 1 K naprej od ure. Delo je trajno v Ljubljani pri barakah. Vpraša se: FLORIJA STRAUSS, Sv. Petra cesta 23.

Lepa meblovana soba

z 2 posteljama se takoj odda stalni atranki. Spod. Šiška, Planinska cesta 289. (Nova hiša.)

Več sto kg jabolk

lepih, obranih, prvovrstnih je na prodaj pri gospej Janežič, posestvo, Mlinše, pošta Medija - Izlake.

Radi pomankanja krme se prodaja breja

koza

dobre vrste. Poizve se: Glince, Vrtna ul. 67 pri Ljubljani.

KONCIPIJENTA

sprejemem v svojo odvetniško pisarno. Vstop takoj ali po dogovoru. Prednost imajo gospodje s kvalifikacijo za zastopanje pri zbornih sodiščih.

Dr. Fran Tominšek

odvetnik v Ljubljani.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 31. oktobra.

Začetek današnje seje ob polenajstih. Stenografi zahtevajo ureditev plač do današnje seje, zato niso navzoči. Posl. Kovačević je vložil 4 interpelacije glede imenovanj nenaročnih ljudi in preganjanj nedolžnih. Govornik zahteva dobro in pošteno upravo, dobre uradnike, ki bodo delali v interesu ljudstva, a ne proti ljudstvu. — Nadalje interpelira hrv. vlado vsled odstranitve 15 Hrvatov iz domobranske kadetnice v Pečuhu, ker ne zna jo mažarsko. Posl. Zatluka je vložil dve interpelaciji gospodarskega značaja. S tem je bila seja zaključena.

Prihodnja seja bo dne 6. t. m. z dnevnimi redovi: I. Podaljšanje finančne nagodbe. II. Razprava o idemnitetu.

Jugoslovanski odbor v Parizu.

Prški »Narodni Listy« poročajo: Jugoslovanski odbor v Parizu, sestavljen od vseučilišnih profesorjev, odvetnikov, poslanecev, publicistov itd., dela z največjo marljivostjo. Glasilo tega odbora »Bulletin Jugoslave«, ki je imel v začetku vojske samo 4 strani male oblike, izhaja sedaj v zvezkih na 40 straneh s prilogami najpopularnejših francoskih politikov. V eni izmed zadnjih številčk tega »Bulletina« je bil objavljen manifest o zlostavljanju Jugoslovancev v Avstriji tekom vojske. Ta manifest, kakor poročajo holandski listi, je bil naslovljen na francoski narod in francoski parlament.

Na morju.

17.000 ton potopljenih.

Berlin, 1. novembra. Uradno: Novi uspehi podmorskih čolnov v Kanalu: 17 tisoč ton.

Uničeni ameriški vojni transport.

Rotterdam, 31. oktobra. (K. u.) Nemški podmorski čoln je potopil drugi teden oktobra v angleškem Kanalu oboroženi angleški parnik s 135 75 mm poljskimi topovi, 30 12 cm vojnimi havbicami, s 50.000 granatami, z 22.000 12 cm granatami, 150 tisoč ročnimi granatami, z 20.000 puškami, 6 oklopnimi avtomobili, 11 tovornimi avtomobili, 31.500.000 patroni, s 140 strojnimi puškami.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 31. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavorskega.

V središču flandrske boje fronte so se vršili včeraj srditi boji. Bobnajočemu ognju, ki se je razširil zjutraj čez vso fronto od gozda Houthoulsta do prekopa Comines—Ypern, so sledili tekom dneva močni angleški napadi med progami, vodečimi iz Roulersa preko Langemarcka in Zonnebeke v Ypern. Sila sovražnega napada je bila naperjena proti kraju Paschendale, ki smo ga začasno izgubili. S silovitim napadom v sunkih izkušenih polkov in z združenim topovskim ognjem je bila vas zopet zavzeta in proti poznejšim novim napadom Angležev v žilavih, do noči trajajočih bojov ohranjena v polnem obsegu. Naša ob strani vasi se bojujoča pehota in v boju izkušeni strelci strojniški oddelkov so tekom dneva ponovno obnovljene sovražne napade v neomajnem vztrajanju v razritem in blatnem listem polju odbijali z uspehom in odvzeli sovražniku mimogrede izgubljena tla zopet s krepkimi protisunkom. Poleg glavnih napadov severnovzhodno Yperna so poizkušali Angleži prodreti tudi na obeh straneh ceste Menin—Ypern proti Gheluveltu. V našem dobro umerjenem topovskem ognju so zamogli le slabi oddelki nasprotnika naprej; bili so od pehote in strojnice poginani zopet nazaj. Čete četrte armade, ki so se udeležile včerašnjega boja, so z izvrstnim sodelovanjem vseh vrst orožja izvajale nov uspeh. Angleži imajo, ne da bi dosegli kak uspeh, zopet težke, krvave izgube.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Ob prekopa Oise—Aisne in na gorski fronti Chemina des Dames je včeraj topovski boj znatno narasel. Francoska pehota je ostala nedelavna. Na vzhodnem bregu Moze je naš uničujoči ogenj ob gozdu Chaume zadržal pripravljene napade Francozov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Anglija izda vsak dan 6.648.000 funtov.

London, 30. oktobra. (K. u.) Bonar Law je poročal, da izda na dan povprečno 6.648.000 funtov. Proračun je prekoračen za 1.273.000 funtov. Dolg znaša 5000 milijonov funtov, na vojne dolgove odpade 3000 milijonov.

Bolgarija v vojski.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 31. oktobra. (K. u.) Na celem macedonskem pozorišču se slabo strelja. V dolini Strume praske patrolj; letalci so živahno nastopali.

Književnosti.

Žela«. Izdala knjigarna Štoka. Trst 1917. Cena nevezani knjigi 3 krone, vezani 4 krone. — Naš pesnik Joža Lovrenčič je ravnokar izdal del svojih poezij v posebni zbirki pod naslovom »Deveta dežela«. Zbirka je lep dar naši slovenski književnosti posebno v teh težkih časih. Obširnejšo oceno priobčimo prihodnji teden. Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni.

Gospodarska zbornica.

Dunaj, 30. (K. u.) Gospodarska zbornica je sprejela 4 mesečni proračunski provizorij v drugem in tretjem čitanju. Nemec Beuerle je zagotavljal, da se čutijo alpski Nemci solidarne s češkimi Nemci v zvestem zavezništvu, ki bo zapečaten v tej vojni s prelito krvjo in s popolno enakostjo stremljenj in idealov. Obrambo njihove pozicije smatramo za obrambo lastnega položaja in za najsvetejšo in najenostavnejšo dolžnost narodnosti. Vsakdo, kdor izstopi iz te obrambe, je izdajalec lastnega naroda. Nadškof Teodorowicz je naglašal, da hočejo Poljaki delovati v duhu razglašane obeh cesarjev. Zahteval je odpravo razdelitvene črte med avstrijskim in nemškim ozemljem, kakor tudi odpravo meje med Litvinsko in Poljsko kraljevino. Član gospodarske zbornice Escher je naglašal pomen tržaškega pristanišča za promet med vzhodom in zahodom. Zahteval je uvedbo takih tarifov, ki bodo omogočili Nemčiji in Švici, da dajo prednost Trstu pred drugimi pristanišči. Glede iredentne je naglašal govornik zvestobo tržaškega prebivalstva. Ireudento so ustvarili v Trstu elementi, ki so prišli iz Italije. Kadar koli pride cesar v mesto, vlada vedno velikansko navdušenje. Govornik prosi, naj se zopet kak član cesarske hiše nastani v Trstu. — Hrvat Vuhović je izjavil, da se giblje ideal Jugoslovancev v okviru monarhije in da kulminira v neomajni volji, da ostanejo za vedno pod žezlom Habsburžanov. O tem pričajo dovolj priznanja hrvaških bojnikov na vseh bojiščih. — Poročevalec Plener se je obširno bavil z budimpeštanskim govorom grofa Czernina in je izjavil, da pomeni velik napredek v vprašanju obligatoričnega razsodišča, ker je moralo napraviti velik vtis na javno mnenje v nevtralnih in celo v sovražnih deželah, da se Avstrija strinja s tem modernim načelom. Mi vsi smo ponosni na čine naše armade in armade naših zaveznikov. Želi, da bi se sedanji veliki uspehi nadaljevali tudi vnaprej in tako krepko dvignili naš ugled, da bi lahko mirno pričakovali nadaljnjih dogodkov. Zbornica je pričela nato opsvetovanje o sodnih zakonih. Prihodnja seja jutri. Na dnevnem redu so delegacijske volitve. Med ulogami se nahaja vprašanje člana gospodarske zbornice Escherja na brambnega ministra glede preskrbovanja s stavbenim lesom iz armadnega območja.

Avstrijci, spominajte se svojih zmagovalnih armad v Italiji! Ne pustite jih na cedilo! Podpišite 7. vojno posojilo!

Po smrti drja Kreka.

SOZALNICE.

Dr. Korošec, Dunaj, Parlament. — Slovenski lav usnuo je, ali umro nije. U hiljade srdaca prekaljen njegov Duh živjet će, da konačno izvojsiti oživotvorenje narodnih ideala. Slava dru. Janezu Kreku!

Za Hrvatsku Čitaonicu: kanonik Grđo Tambača.

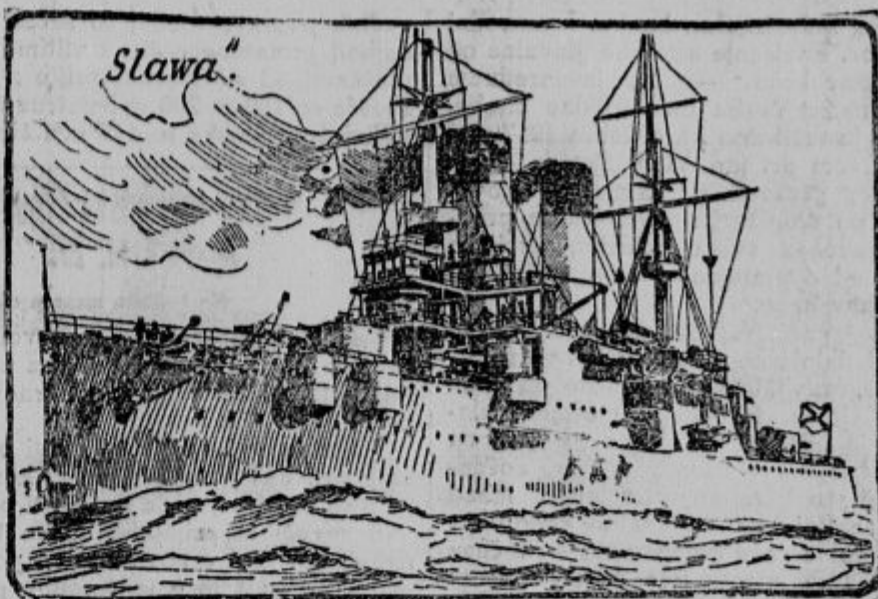
Dr. Korošec, Dunaj, Parlament. — Tugujemo nad smrću velikana. Gubitak dra. Janeza Kreka, u času, kada program stranke prava stupa u fazu najodlučnije borbe za svoju realizaciju, težak je udarac za sve nas. Plačimo, ali duhom ne klonimo. U znaku Krekovih ideja pobjedit ćemo.

Za klub stranke prava: Vladimir Kulić.

× × ×

Na Spodnjem Štajerskem.

Lepo je proslavila frankolska župnija spomin nesmrtnega, nepozabnega nam in nenadomestljivega dr. Kreka. Dne 22. ok-

Potopljena ruska velika bojna ladja »Slava«.

tobra je bila zanj slovesna zadušnica z libero, h kateri so bili povabljeni ne le občinski zastopniki, posojilnični odbor, izobraževalno društvo, mladeniška in dekliska zveza, ampak cela fara, ki se je odzvala vabilu v tako častnem številu, da ni bilo ljudi skoro nič dosti manj, kakor ob nedeljah pri službi božji. Marijini družbi sta za velikega pokojnika darovali sv. obhajilo, vsa množica pa je iskreno molila, da Večni povrne ljubljenu voditelju Jugoslovancev v nebesih neštete dobrote, ki jih je pokojni velmož izkazal svojem bednemu narodu. Nabavile se bodo med nami Krekove slike, za njegov spomenik se bo poslal časten dar. Spomin njegov pa ostane med nami večni.

Kmečka Zveza za politični okraj Koper izraža najiskrenejšo sožalje povodom prevelike izgube, ki je zadela ves jugoslovanski narod z veliko prezgodnjo smrtjo za prospeh kmečkega stanu prezasluznega dr. Jan. Ev. Kreka. Obmejni Slovenci tužne Istre ga nikoli ne pozabimo. On nas je bodril za ustanavljanje posojilnic, kmečkih združenj in izobraževalnih društev. Toda vse naše gospodarske zadruge bi bile propadle, ako bi ne dobivale materialne podpore od Zadrugne in Gospodarske Zveze v Ljubljani, kojih ustanovitelj je bil poleg drugih velezaslužnih mož naš veliki dobrotnik dr. Krek. Zato tisočera mu zahvala! Blag mu spomin! Naj njegova kremenita načela in njegovi jasni nazorj bodrijo Istrane k neustrašenemu delovanju na verskem, narodnem, socialnem in splošno kulturnem polju do vesele bodočnosti slovanske Istre, kar je blagi pokojnik tako iskreno žeslel. Za Kmečko Zvezo koperskega političnega okraja. Šmarje pri Kopru, dne 14. oktobra 1917. Čemažar, t. č. tajnik; M. Škerbec, kanonik dekan, t. č. podpredsednik.

Gospodarske beležke.

Najvišje cene za ribe. Deželna vlada je določila naslednje najvišje cene za ribe, ki veljajo do 15. decembra 1917: a) v množinah do 10 kilogramov: za krape 1 kilogram 6 K 80 vin., za mrene 1 kilogram 6 K 80 vin., za ščuke 1 kilogram 7 K 10 vin., b) v množinah od 10 do 50 kilogramov: za krape 1 kilogram 6 K 40 v., za mrene 1 kilogram 6 K 40 vin., za ščuke 1 kilogram 6 K 70 vin. — V okoliših mestne občine ljubljanske se sme zahtevati poleg najvišje cene še znesek, ki odpade na užitino. Od 16. decembra 1917. leta dalje se najvišje cene zvišajo, in sicer za 10 vinarjev vsak celi mesec; torej v drugi polovici decembra in v januarju za 10 vinarjev, v februarju za 20 vinarjev, v marcu za 30 vinarjev in v aprilu za 40 vinarjev pri kilogramu. Cena za april ostane potem veljavna do vsetega julija.

Za gnojenje sadnemu drevju. Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da pristojne oblasti pozovejo vse posestnike sadnega drevja, naj letošnjo jesen, oziroma prihodnjo spomlad obilno pognoje drevju, da bo zopet rodilo. Splošno je vdomačeno mnenje, da sadno drevje sploh ne rodi več let zaporedoma. Temu pa ni tako, marveč moremo z gnojenjem doseči, da sadno drevje vsako leto rodi.

V vzhodni Galiciji zopet poslujejo: 1. za pisemsko-poštni promet poštini uradi: Beremiany, Chorostkow, Czerwenogrod, Darachow, Holhocze, Jagielnica,

Kopyczynce, Mihulince, Probuzna, Tarnowica, Lesna in Torskie; 2. za pisemsko-poštini in denarni promet poštini uradi: Stryhance, Tysmieniczany in Uscie Zielone, zadnji le za pisemsko-poštini in denarnopisemski promet; 3. za denarni promet poštini uradi: Barycz pri Monasterzyski, Jazlowiec, Konkolniki Zabie, Zawalow, Bednarow in Solotwina, oba zadnje imenovana urada razventega za promet z zavitki.

Papirnate obleke. Zaloge bombaža so pošle, trgovine so takorekoč prazne, ni blaga za perilo, ni blaga za obleko, ni blaga za kostume, niti ni blaga za delavno obleko. Strokovnjaki si izmišljajo novo blago, nadomestila; na trg nameravajo poslati blago vseh vrst iz papirja.

Japonci poznajo že davno praktično vrednost papirja, in znano je, da imajo doma vse najfinejše perilo in drugo obleko iz papirja. Nas je k papirju prignala šele nezasišana pomanjkljivost in se rabi papirnato perilo doslej le po gostilnah in hotelih. Papirnate serviete pozna že vsakdo i pri nas, tudi posteljno perilo po hotelih ni več redka prikazen, ali vse kaj drugega nas šele čaka. Dasi bo težko doseči spretnost Japoncev, vendar bo veda in tehnika dosti pripomogla strokovnjakom, da bodo izumili porabno blago. Govori se, da bomo nosili i srajce in drugo perilo iz papirnatih tkanin. Že h koncu tega leta bodo take papirnatne tkanine prišle na naš trg. Sedaj se pridno izdeluje tako fino papirnato perilo, da je bo lahko prenesla razvajena človeška duša. Tkanine iz papirja, ki so se doslej na trgu pojavile in tudi v praksi prišle v porabo, se niso povsem obnesle. Preveč so še grobe, trde, premalo mehke. Za sedaj imamo papirnatih tkanin dvoje vrst: redke in trdne (goste). Redke se izdelujejo v prirodnih barvi in se jih rabi za podlago pri žimnicah. Poleg tega se strižejo iz te tkanine brisalke, ki so podobne navadnim, nebeljenim, platnenim brisalkam. Prenesejo vodo skoraj 45 stopinj, dajo se tudi enkrat oprati, nikakor pa ne prekuhati in prevreti, niti ne dolgo namakati. Ožemati se imajo samo z ožemalko. Sicer se rabijo te tkanine kakor podlaga za moške in ženske plašče in za gospodsko obleko ter kakor vložek v kravate. Za preprogarje je to jako pripravna tkanina. Poleg tega je bil izdelan tudi papirnati širting, ki je jako sličen bombaževemu, s katerim se sedaj pokrivajo in odevajo samo mrtveci. Tudi se že močno rabijo tkanine iz temnodrebe barve. Iz teh se šivajo delavne obleke za monterje, delavske halje, predpasniki in druge delavske obleke. Katunu je podobno boljše baže blago, modro na lice in na sobe natisnato s črtami ali s pikami. Rabijo ga za ženske obleke, tudi blago temnordeče barve z belim tiskom se rabi za otroške obleke in jih je kot take res težko ločiti od pristnih bombaževih. Iz papirnatega blaga se bodo sedaj šivale samo delavske obleke, ker to blago ni za perilo. In n. pr. mornarski ovratniki pri otroški obleki bodo skoraj do malega iz papirnatega blaga. A tudi športna obleka in bluze za dečke bodo iz papirja. Moške hlače iz posebno impregiranega blaga so se neki imenitno obnesle in so zdržale celo naliv in ploho. In kakor hitro se posreči izgotoviti dovolj mehko in volno tkanino, bodo imeli kmalu modno žensko blago iz papirja in potem se bo bržčas izmisllila moda nove oblike in kroje.

Regentski svet Nove Poljske.

J. pl. Ostrowski. — A. pl. Kakowski. — Knez Lubomirski.

Česka industrijalna banka. Izvanredni občni zbor. Povišanje akcijske glavnice na 60 milijonov kron. — Na izvanrednem občnem zboru česke industrijalne banke, kateri se je vršil dne 23. oktobra 1917 pod predsedstvom dr. jur. Vlad. Škarda, se je na predlog generalnega ravatelja Novotnyja in po delničarjih izpolnjenem predlogu upravnega sveta sklenilo, akcijsko glavnico od 40 milijonov kron zvišati na 60 milijonov kron.

Za trgovce. Najvišje sodišče je pred kratkim izdalo jako važno razsodbo za trgovce. Razpravljalo je o ničnostni pritožbi Antonije Umek, trgovke z mešanin blagom, ki je bila od deželnega sodišča na Dunaju obsojena v tridnevni zapor. Toženka je več sto kilogramov srbinjske masti nakupila nekeje pod minimalno ceno; ker so maksimalne cene kmalu rato — v času od januarja do marca min. leta — zopet padle, je ustavila prodajo odjemalcem. Na podlagi ovadbe se je v trgovini izvršila revizija in našla sta se dva soda masti, ki sta se zaplenili. Oper imenovano Umek se je vsled omejitve trgovine v svrhu navijanja cen napravila tožba. Toženka se je zgovarjala s tem, da niti izdaleka ni imela namena, navijati cene; hotela je le počakati zvišanje cen in sicer tako dolgo, da bi cene od nje plačano ceno nekoliko prekoračile. Če bi prodala po znani ceni, ne bi prišla do svojih stroškov in bi morala blago v izgubo dati. Dejansko je bil dobiček od masti, kar je potrdil tudi tržni urad, zelo zmeren. Prizvano sodišče je priznalo toženko za krivo, ker je mast zadrževala z namenom, da bi jo šele tedaj odprodala, ko bi cene dosegle od nje zaželjeno višino. Pri velikem obsegu trgovine in povpraševanju pa ji bilo lahko, blago s primernim zaslužkom v kratkem času po nakupu odprodati. — Najvišje sodišče je pa ničnostni pritožbi ugodilo, razveljavilo razsodbo prvega sodnika in stvar nakazalo v ponovno razpravo.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje, je imela dne 23. oktobra svoj 19. redni občni zbor pod predsedstvom gosp. komornega svetnika Em. Placka v prisotnosti 74 delničarjev, ki so zastopali K 2.532.800 delniškega kapitala. Ko se je prebralo letno poročilo, bilanca in račun izgube in dobička, je bil sprejet na predlog preglednikov računov absolutorij upravnemu odboru in odobrena predložena razdelitev čistega dobička. Sklenilo se je izplačati dividendo K 80.— na delnice lit. A in K 40.— na delnice lit. B. Za uradništvo je bil dovoljen za fantijem in remuneracije znesek kron 159.623 in 44 vin. in delavstvu v razdelitev K 45.000. V korist vojne oskrbe, za dobrodelne in narodne namene se je darovalo K 85.000.— Sprejele so se nekatere potrebne izjemne pravil in sklenilo se je zvišati delniški kapital za en milijon kron, torej na 6.000.000 kron. Upravni odbor je bil obnem pooblaščen, da novo emisijo izvrši ob primernem času, ko pride uradno odobrenje. Pri dopolnilnih volitvah so bili v upravni odbor izvoljeni na tri leta zopet gg. ravnatelj V. Karbus, Praga, Fr. Matoušek ml., Lomnice, dr. L. Radimsky, Kolin, Em. Placek, Praga. Za računske preglednike so bili izvoljeni na eno leto gg. poslanec Lad. Čech, Praga; Fr. Drda, Praga; tajnik dr. Jos. Janda, Praga, in profesor Al. Jirak, Praga. Za namesnika pa g. Vlast. J. Vrba, Praga.

Odkod pomanjkanje vžigalic? Pisali smo že o velikem pomanjkanju vžigalic in tudi opozarjali, da so temu krive edinele znane prevozne težkoče. Posebno strašno sliko teh prevoznih težkoč nam daje naslednji slučaj, katerega pripoveduje predsednik zveze trafikantov na Dunaju Matzku. Gospod Matzku je dobil od ravnateljstva državnih železnic naročilo za vžigalice. Izjavil je, da nima nobenih zalog in da zato ne more ničesar dobavit. Čez nekaj dni je prišel k njemu nek višji revident in izjavil da naročeno blago nujno potrebujejo. Na ugovor, da ni mogoče dobiti prevoznih listov za vžigalice, je izjavil uradnik, da bo on to preskrbel. Kmalu nato je prejel Matzku dva vožnja lista z dvema drugima režijskima listoma in pismo, da se vožnja lista sicer ne moreta priporočati, da pa bodo vžigalice s pomočjo režijskih listov po vplačilu tovarnine odposlane. Res so vžigalice prišle na Dunaj. Nenadno so pa na državnem kolodvoru izjavili, da sta režijska lista sleparija in da tedaj vžigalice ne morejo izročiti, marveč jih bodo poslali nazaj na Češko. Vožnji listi da se sedaj pod nobenimi pogoji ne morejo vporabljati za zasebne namene. — Stvar izgleda prav komično. Na kak način da so nastali vožnji in režijski listi, nas ne briga. Navsak način je pa zelo značilno, da je dovolj vagonov na razpolago za to, da se vžigalice, ki jih na Dunaju tako zelo nujno potrebujejo, pošiljajo nazaj. Stvar pride najbrže še pred parlament.

Železen cestni tlak. Težki vozovi, katerih kolesa so okovana z jeklenimi obroči, izredno hitro izrabijo granitne plošče, s katerimi so tlakovane ceste v New-Yorku. Mestoma nastanejo globoke kollesnice, ki zelo ovirajo vožnjo ter je treba

večnih poprav. Sedaj so začeli tlakovati najbolj prometne ceste z vlitimi železnimi ploščami, ki so v sredi zalite z betonom. Plošče so 100 in 200 milimetrov dolge, 127 milimetrov visoke in 115 mm široke.

Maž hrabri! Ljubljanski črnovojniški pispok št. 27.

N. b. j. i. š. u., meseca oktobra 1917.

Dolgotrajnost te grozne svetovne vojne me je prislila, da tudi jaz podam nekaj črtic o ljubljanskem črnovojniškem pispoku št. 27.

Čudno, kaj ne? Saj dragi bralec komaj veš, da črtajo ta polk, ker časopisi ga niso proslavljali, le kar so ti pripovedovali znanci in prijatelji, da se ta ali oni nahaja pri tem črnovojniškem polku. Res, malo se je pisalo o tem polku, pa vendar ni zaostajal za drugimi polki in se povsod hrabro držal in vedno izpolnil v popolni meri svoj dolžni. Ni moj namen tu hvaliti ga, podati hočem le nekaj glavnih potez njegovega življenja do danjšnjega dne.

Leta 1914, ko odkorakali iz bele Ljubljane v Bosno, zastavljal sovražniku pot in stražil zvesto rasece ob Drini. V letu 1915. je v zvezi z drugimi polki prodiral v Srbijo, kjer si je pridobil neminljivih zaslug za cesarja in domovino. Leta 1916. v februarju je prišel na Kras, da tudi on zamore braniti lastno grudo zoper kletega sovražnika — verolomnega Italijana. Kdor je bil na tem bojišču, bo že vedel, kaj je vojna v pravem pomenu besede. Italijan je sicer uporabljal najrazvrednejše zvižaje in streljal z najrazličnejšimi pripomočki, poskuril vse, karkoli mu je le prišlo na misel, ali sin slovenske matere se ni umaknil, ni mu upadel pogum, krepko je stisnil svoje orožje v pest in vključil velikanski premoči nasprotnika odvrnil vsak raval. »Hrast se omaje in zid, zvestoba Slovencev ne gane!« Prisostvoval je petim laškimi ofenzivam, izmed katerih je bila osma in deseta najdaljša in najsilovitejša. Tu res nisi vedel ne kraja, ne kota, da bi zamogel reči, za minuto sem si guren. Zjutraj zeleni hrib, popoldan le par rujavih in ožganih dreves, sicer vse preorano. Kakor bi udarila samo ena velikanska granata, ki rabi eno dorodno, da popolnoma eksplodira, se je zdelo hreščanje in tuljenje granat in šrapnelov. »Bog nam pomaga«, si je mislil sin slovenske matere in nov pogum mu je prišel v hrabro srce, dobil je moči in zadajal napadalnemu navalu sovraga najtežje izgube. Vera in srčnost sta rojeni pod eno streho!

V sredini leta 1917. je bil rešen Krasa, a marsikdo se je čutil dolžnega Lahu, ki mu pa pri prvi priliki poplača velikanski dolg! — — — Od tu smo odromali k njegovemu bratu Rumunu. Ta je sicer veliko bolj ponižen in strelski jarki mu sicer tečejo po lastni zemlji, pa prositi mora vdano vojne tovariša Rusa na pomoč. Tako stojita oba nam nasproti, in motil bi se, kdor bi mislil, da je kak »špas« z njima se bojevati.

Tudi tu je stal hrabro na braniku naš črnovojniški polk in bil kos vzdržati velikanski premoči ter poditi sovražnika v osredje njegove zemlje. V mesecu avgustu smo udarili nanje in jih po zelo vročih in krvavih bitkah zasledovali in jih izpodili iz močnih utrdb. 9. avgusta je prišla vrstana naš polk, ki jih je zelo uspešno zasledoval. Popoldan krog 12.3. ure je sovražnik dobil velikansko ojačenje in posrečilo se mu je v enem kraju prodreti. Val za valom se je dvigal v visoko travo obraščene planjave, vedno nove in čile moči je pošiljal sovražnik v prednje vrste. Vnela se je bitka za življenje in smrt, ki je trajala čez štiri ure. Kakor bi zašel v roj čebel je vzelo ves posluh in le oči so še delovale. Grozoviti, uničujoči ogenj topništva in pehote pa ni vzel slovenskim fantom poguma, osrčilo in okrepčalo jih je zopet geslo »Bog nam pomaga«, in stal je v bitki trden kakor hrast in ni tmanil koraka, dasi so mu bili opetovano razdivjani sovražniki pred nosom in ga vabili »pod' jom« (pojd' sem). Mesto T. . . . si vsak ostali na večno zapomni. 9. avgust 1917 ostane nepozaben v zgodovini tega polka! Najlepše je opisal junaškega slovenskega črnovojnika ujeti ruski častnik: »Hrabri so vaši vojaki, ali 27. se mora vsakega posebej ubiti, če hočemo naprejš!« In mnog junak je svoj duh izdihnil pod mahljaji sovraga!

Tudi mi, kolikor nas je še ostalo po tej krvavi bitki, smo mnogega dobrega tovariša pogrešali in nehoti se je zasolilo oko — — — Še pred kratkim sva skupaj delila bojno gorje in veselje in sedaj, dragi tovariši, stojim nad tvojim grobom in molim in ga blagoslovim »De profundis . . .« Okoli mene švigajo granate in šrapneli, mene pa obdaja misel: »Vanitas vanitatum . . .« Mnog hud udarec je zadel starše, brate, sestre, žene in otroke, ko je poštni sluga prinesel žalostno poročilo. A ne žaluj, slovenska mati nad svojim sinom, ki je podlegel v službi za vladarja in domovino! Temveč moli zanj in moli, moli, da bi nad zemljo padlih sinov zasijalo solnce

boljših dni nad tvojim tako zvestim narodom. — Pavel Zavadla, vojni kurat.

Kratka slovnica ruskega jezika. Sestavil M. Hostnik. V platno broširano 1 K 80 vin.

Ročni rusko slovenski slovar. Sestavil M. Hostnik. V platno broširano 5 K.

Obe knjigi ima Katoliška Bukvarna na razpolago; marsikdo bo segel po njih, ker se med vojsko širi zanimanje za razne slovanske jezike. Sestavljeni sta zelo temeljito, praktično pa posebno za to, ker se ozirata le bolj na razliko med ruskim in slovenskim jezikom in so v slovarju izpuščene besede, ki so v obeh jezikih enake, tudi slovnica izpušča pravila in oblike, ki so lastne obema jezikoma. Knjigi sta vsled tega tem bolj temeljiti in za Slovence samouka zelo porabni.

Perotinar. Mesečnik za umno perotinarstvo s priveskom za umno rejo vseh domačih malih živali. Urejeval A. Lehrman.

Slovensko slovstvo občutno pogrša dobrih knjig za razne panoge kmetijstva in gospodarstva. Naše gospodirje čutijo prav posebno potrebo po temeljiti knjigi o kurjerji, katera je dandanes zelo dobičkanosna tudi za manjša gospodarstva. Enotne knjige vsled vladajočih razmer med vojsko ni mogoče tiskati.

Mesto take knjige pa bo prav izvrstno služil list »Perotinar«, ki je izhajal v letih 1906 do 1908, prvotno v Trzinu, pozneje pa v Ljubljani; na razpolago sta v Katoliški Bukvarni prva dva letnika po 2 K 70 vin., od III. letnika pa 7 števk za 2 K.

Pogrešane družine s Primorskega.

Iščejo se: Elza Šbona v Mannersdorfu št. 22, na Nižje-Avstrijske, išče družino Ivana Pavšiča iz Čepovana. Kdor bi o njej kaj vedel, naj naznani Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani. — Karolina Figelj, c. kr. taborišče v Vagri pri Ljnci, baraka 49, išče svojo sestročno Jožefo Rebolico, doma iz Št. Andreža pri Gorici. Poizvedbe naj se blagovolijo poslati na zgornji naslov. — Peter Lovišček, pešpolk št. 48, I. poljska komp., poizvedbe po svoji materi Mariji Lovišček, doma v Lokovcu št. 28 na Primorskem. Komur je znano njeno bivališče, naj sporoči njenemu sinu na zgornji navedeni naslov. — Marija Bone iz Solkana št. 14, sedaj stanujoča v Jaršah, št. 21, p. Domžale, išče sestro Justno Bone, ki se je nahajala prej v Črniču št. 75. Bila je pri zadnji ofenzivi ranjena in na ve se, kam so jo odpeljali. Kdor bi kaj vedel o njej, naj blagovolijo naznani Posredovalnici za goriške begunce. Frnetič-Sežana, Primorje, išče svojega sina Hilarija Stanič, ki je služil pri 97. pp. 6. stot. in se l. 1916 bojeval v Bukovini; dalje išče Andreja Gerbec, p. d. Nander iz Ročinja, ki je služil pri Lir. 3, 10. — Terezija Čefarin, Stara Bučka št. 4, pošta Bučka, Dolenjsko, išče svojo sestro Franciško onjedic iz Deskel pri Kanalu, ki je kot begunka bivala v barakah blizu Dunaja. — Anton Kofol, k. k. Baukomp. 2, Lir. 5, Befestigungsgruppe, vojna pošta, išče svojo družino, doma iz Zavrha. — Stefanija Kolenc, Gradac št. 93, Belakrajina, Dolenjsko, išče družino Ivana Vončina iz Lokovca s sestrami in brati, kakor tudi družino Marije Krivic iz Lokvi. — Marija Križnič, Steinklamm pri Rabensteinu, Nižje Avstrijsko, prosi obvestil o Antonu Berdon iz Hoščine pri Marijinem Celju nad Kanalom, ki je služil pri vojaki, kakor tudi o Štefanu Stanič, po domače Lahonu iz Kamence in Mariji Melink, po domače Martine iz Melinkov nad Kanalom; obvestila bo poslala njihovim domačim v Italijo, ki povprašujejo po njih. — Franc Kuk, begunska taborišče, baraka 2., Karlstadt, Plzen 6, Češko, išče svojo ženo A. Kuk iz Podmelca št. 66. — Franc Plesničar, k. u. k. Baukomp. 4/97, etapna vojna pošta, išče svojo družino: ženo Fr. Plesničar s štirimi otroci in materjo iz Čepovana. — Invalid Ivan Humar, begunska taborišče Bruck ob Litvi, baraka 22, 7, 2, Nižje Avstrijsko, išče Franca Sedevčič z Banjšic, Breg št. 27. — Andrej Pangerc, Rek. Abt. d. k. u. k. Geb.-Sch.-Reg. 2, Bad Aussee, išče svoje starše Ivana in Ano Pangerc iz Dolgega Laza št. 1. — Peter Lovišček, k. u. k. I. R. 48, 1. komp., vojna pošta, išče svojo mater Marijo Lovišček iz Lokovca. — Mihael Filej, k. k. Arb. Abt. 50/5, Varaždin, toplice, Hrvaško, bi rad kaj zvedel o svoji družini: ženi Mariji s tremi otroci iz Št. Martina v Brdih, ki so bili odpeljani v Italijo in se ne ve nič o njih. — Ana Humar, begunka, Bahovšče št. 42, sedaj v Zloganijski gorji št. 11, župnija Škocijan pri Mokronogu, išče svojega moža Ivana, Kan. Mul. Kol. 1., 28.

Bodoče naše denarja.

Dolge dobe je vladalo po evropskih deželah plemstvo in še začetkom 19. sto-

letja je opravičeno rekel Napoleon, da Avstrija pravzaprav ni nič drugega, nego vlada dvanajstih s habsburško dinastijo po sorodstvu zvezanih rodov visokega plemstva. Danes je stvar drugačna; fevdalci živijo le še od spominov minule mogočnosti, v resničnem življenju pa so prevzeli njihovo nekdanjo oblast denarni mogotci — kapitalisti. Vsekakor je med temi veliko plemičev, ki so tako rešili plemstvu v novodobne razmere vsaj videz nekdanjega sijaja in moči. V resnici namreč njihov vpliv ne izvira več iz njihovega pokolenja, marveč iz denarja, ki je enako dostopen prebrisane mu plebejcu kakor podjetnemu plemiču. Vlada ima danes vsepovsod kapital. Dolgotrajna vojna je to vlado še neprimerno utrdila in izkristalizirala. Sedaj bomo videli, kako se bo ta vlada obnesla nasproti ljudstvu.

Za vojno so države vedele dobiti deset milijarde; tako si je Nemčija z novim vojnimi posojilom zagotovila v vojne svrhe 2 milijard mark. Za socialno zavarovanje pa še nobena vlada ni upala poslužiti le približno tako visokih kreditov. Tega dolej niso dovolili kapitalisti. In vendar bi bilo zadostovalo samo 10 milijard, da bi se bilo v Avstriji in na Ogrskem izvedlo izdatno splošno socialno zavarovanje, v katero bi bili pritegnjeni vsi sloji, ki že drugače niso zavarovani. To se pravi, vsi ljudje v Avstro-Ogrski bi bili za bolezen in nezgodo, za belost in starost primerno preskrbljeni. Toda borzijska glasila so se protivila še tistemu nepopolnemu in nezadostnemu načrtu socialnega zavarovanja, ki leži danes pokopan v odseku avstrijskega parlamenta.

Vse drugače odprtih rok in širokega srca se je izkazal veliki kapital nasproti vojnimi potrebščinam armade. Čisto naravno: velik del razpoložljivega denarja je bil pred vojno vezan v kovinski, to se pravi vojni industriji. Ako je tedaj veliki kapital dovolil državi ogromne kredite v vojne namene, je dal s tem le sebi. Saj je vedel, da bo večina tega denarja v obliki vojnih naročil potekla nazaj v njegove blagajne z dvajsetimi in stoterimi obrestmi. S tem je pa prišel kapital v odvisnost od države, ki bo tudi v bližnjih mirovnih letih še trajala. Kako se bo ta zveza med kapitalom in državo udeleževala po vojni? V izdelovanju orožja in drugih vojnih potrebščin pač težko. Kajti po sklenjenem miru pač nihče ne bo tako izlepa mislil na novo vojno. Torej bo treba najti udeleževanju kapitala nova pota. Ako bi vlade in kapitalisti razumeli svojo nalogo, bi se denar v prvi vrsti porabil za obsežno socialno zavarovanje in za povzdigo kmetijstva in obrti. Tako bi kapital mogel v bodočnosti popraviti, kar je v preteklosti zagrešil. Sicer pa ne manjka črnogledov, ki napovedujejo po vojni veliko svetovno revolucijo, ki bo prevrnila vlado kapitala, kakor je svoj čas francoska revolucija vrgla vlado fevdalcev.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina, dobro posušenih

olupkov kruhek in jabolk

vsako posebej, po 2 K in dobro posušene

prešene kruhek in jabolk

po 80 vin. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosil

na trdnko Franc Kos v Ljubljani.

Drva

kupi vsako množino (tudi v zamenjavo blaga) Če v bližini Ljubljanske okolice, dostavi eventualno kupec vozove. Ponudbe na upr. H tela „Ston“ v Ljubljani. Istotam se prodaja večja množina razne velikosti likerjevih praznih steklenic.

Dynamo-stroj

skoraj nov se proda. Stroj je za 25 žarnic 25 svečnik. Priporočljiv za mlino ali za večje poselstvo. Iste pove uprava „Slovenca“ pod št. 2793. (Znamka za odgovor.)

Radi začasne zatvoritve trgovine se odda v nadaljnji pou. zdrav in čvrst

učenec

že z dveletno učno dobo, v trgovino s specerijskimi in mešanimi blagom v mestu ali na deli Natančevna pojasnita od 9. 11. ure dopoldan Ljubljana, Vodnikov trg 2.

Glasov' rje, pianine harmonije in orkestrijone

S Kmetetz

Ljubljana,

Kolodvorska ulica 26.

Odgovorni urednik Mihael Moškerc.